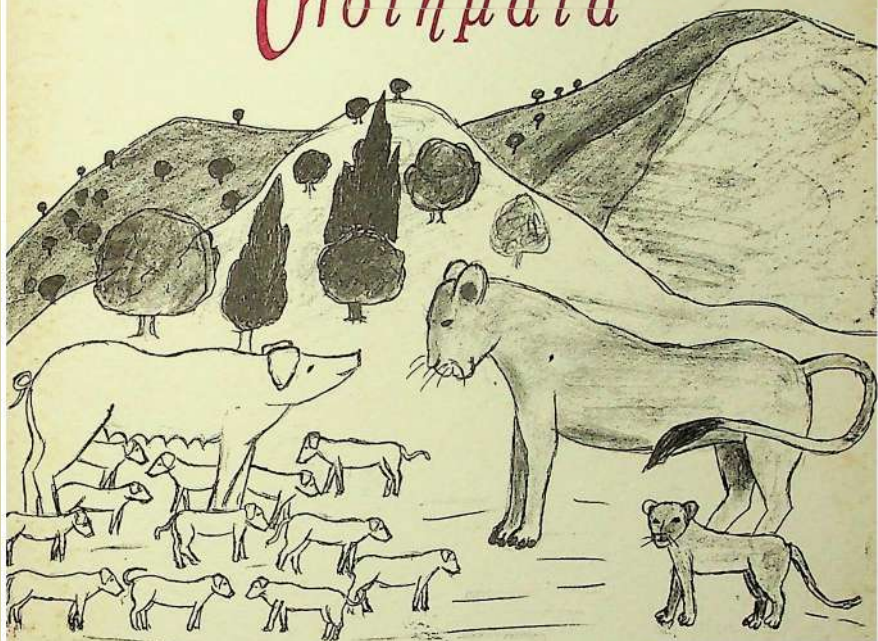

ΚΑΝΑΚΗΣ Ι. ΓΕΡΩΝΥΜΑΚΗΣ

Παραβολικά Ποιήματα

«Μια δωδεκάδα είναι 'δω τα τέκνα μου εμένα
μα 'σύ δεν είσαι ικανή κι έκανες μόνο ένα».
Μα όμως και η λέαινα της είπε με καμάρι:
«Ένα μονάχα έκανα, μα το 'κανα λιοντάρι!!!»

ΧΑΝΙΑ 1997

Ο Κανάκης Γερωνυμάκης γεννήθηκε το 1926 στον Βουβά Σφακίων. Παρά τις περιορισμένες γραμματικές του γνώσεις υπηρέτησε άριστα την Κοινότητα Ασφένδου όταν διορίστηκε γραμματέας της, όπου και σε αναγνώριση, ο Σύλλογος Σφακιανών Ηρακλείου του απένειμε χρυσό μετάλλιο.

Έχει γράψει 8 βιβλία, τα οποία έχουν κυκλοφορήσει. Έχει γράψει εκατοντάδες άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά. Έχει γράψει πολλά ποιήματα.

Έχει ευαισθητοποιηθεί κυρίως σε λαογραφικά, κοινωνικά και ιστορικά θέματα.

Έχει τιμηθεί με Α' και με Β' επαίνους από την Ακαδημία Αθηνών.

Στη φωτογραφία, όταν υπηρετούσε τη θητεία του.

ΚΑΝΑΚΗΣ Ι. ΓΕΡΩΝΥΜΑΚΗΣ

Παραβολικά
Ποιήματα

ΧΑΝΙΑ 1997

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

- *Νέος Μαντιναδολόγος* 1969
- *Σμαζιανή λαογραφία* 1992
- *Τα Νάκλια τση Κρήτης* 1993
- *Περιπλοζάδια*
(Α' έπαινος Ακαδ. Αθηνών) 1995
- *Κοινότητα Ασφένδου* 1996

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ

- *Η Κρήτη στο πρόσφατο παρελθόν*
- *Παροιμιακές μαντινάδες τση Κρήτης*
(Β' έπαινος τση Ακ. Αθηνών στα χειρόγραφα)

ΚΑΝΑΚΗΣ ΓΕΡΩΝΥΜΑΚΗΣ
Βουβά Σφακίων Τηλ. (0825) 92031

Επιμέλεια ύλης:
Βαγγέλης Κακατσάκης

Αφιερώνεται
στο δασκάλό μου
Γεώργιο Μανταδάκη.
διότι πολλά οφείλω σ' αυτόν

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολλές φορές, στις δεκαετίες που βρίσκομαι στη ζωή από τότε που άρχισα να νιώθω τον κόσμο, συναντώ, περιστασιακά που αξίζει να τα διηγείται κανείς γιατί άλλα περιέχουν χιούμορ, άλλα είναι παράδειγμα προς μίμηση και άλλα παράδειγμα προς αποφυγή. Πολλά έχω καταγραφίμενα στο αρχείο μου και άλλα στη μνήμη μου. Αρχικά από αυτά τα περιστασιακά τα έκανα ποιήματα και με τον τίτλο «ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ» τα παραδίδω βιβλίο στον αναγνώστη. Από το κάθε ποίημα βγαίνει ένα επιμύθιο και αυτό δικαιολογεί τον τίτλο του βιβλίου μου.

Σε λίγα από τα ποιήματα πήρα το θέμα από τους μύθους του Αισώπου, σε δυο τρία από θέματα που έτυχε να θυμούνται από μαθήματα του αναγνωστικού μου όταν πήγαινα στο δημοτικό, ένα από μυθιστόρημα του Λουντέμη, ένα από διήγημα του Παπαδιαμάντη, μα τα πιο πολλά βέβαια από περιστασιακά που συνάντησα στην πορεία της ζωής.

Κ. Ι. Γ.

Τα δυο κυπαρισσάκια

Πανέμορφο μέγαλωνα ένα κυπαρισσάκι
και το 'βλεπες και ήτανε στολίδι στο δασάκι.
Ύψικνε το κορμάκι του στα γρήγορα και ίσια
και τ' αποκαμαρώνανε τ' άλλα τα κυπαρίσσια.
Τ' άλλο το γειτονάκι του από ψηλά κοιτάζει,
που επιτρύσανε μαζί, μα 'κείνο νάνος μοιάζει.
Όπως το βλέπει από ψηλά του λέει μ' υπερηφία:
«Πάντα θα ζεις καχεκτικό χωρίς καμιά αξία
Μα τ' άλλο λέει: «Δεν ντρέπομαι για την εμφάνισή μου,
δεν έχει σχέση η θεωρία με την υπόληψή μου».
Το 'κόψαν τα Χριστούγεννα τ' ώριο κυπαρισσάκι
και τ' ομορφοστολίσανε σ' ωραίο σαλονάκι
Σαν επεράσαν οι γιορτές του 'βγάλαν τα στολίδια,
το λείψανό του πέταξαν στις πόλης τα σκουπίδια.
Κανένας δεν επείραξε το καθυστερημένο
και με καιρό εμεγάλωσε κι είναι καμαρωμένο.

Η λέαινα και η γουρουνά

Μια γουρουνίτσα έσχευε τα δώδεκα μικρά της,
και συναντά μια λέαινα εις την περπατηξιά της.
Έσχευε και η λέαινα κοντά της το μικρό της,
μα εκείνης ένα μοναχό ήτανε το δικό της.
Και δείχνοντας στη λέαινα τα δώδεκα μικρά της,
η γουρουνίτσα μίλησε με περηφάνειά της:
«Μια δωδεκάδα είναι 'διο τα τέκνα μου εμένα
εσύ δεν είσαι ικανή κι έκανες μόνο ένα».
Μα όμως και η λέαινα της λέει με καμάρι:
«Ένα μονάχα έκανα, μα το 'κανα λιοντάρι».

Μόνο με τίμιο ιδρώτα

Ένας λεβεντής μια φορά ήτανε σ' έναν τόπο,
μα 'κείνος ήθελε να ζει χωρίς να κάνει κόπο.
Πάντα εξούσε με κλειψές, ληστείες και απάτες
στο δρόμο δεν εβιάδιζε σαν όλους τους διαβιάτες
Πάντα το φόβο έβλεπε από την εξουσία,
μα και αυτούς που έβλαψε έβλεπε μ' υποψία.
Εκείνος σε χλωρό κλαδί δεν κάθισε ποτέ του
και κάθε θάμνος σαν εχθρός κι εκείνος φαίνεται του
Δε θα μπορούσε να σκεφτεί πως θα στελιώσει σπίτι
κι όσα 'βγαίξε απ' τις αδικιές του βγαίνουν απ' τη μύτη.
Σε μια ληστεία που 'χαμε μια μέρα σε μια πόλη,
στη στήλη τη σποντυλική τον βρήκε ένα βόλι.
Ανάπηρος και δυστυχής τού 'μελε πια να ζήσει
και δεν εξανασκέφτηκε άνθρωπο ν' αδικήσει.
Μόνο με ιδρω τίμιο, ψωμί μπορεί να βγαίνει.
Ένα ψωμί που το κορμί και την ψυχή χορταίνει.

Του χότζα ο γάιδαρος

Είχεν ο χότζας μια φορά ένα καλό γαϊδούρι
μα κάθε μέρα τάσιμα ήθελε στο αχούρι.
Έξοδα είχε και μπελά να τ' αχεροτάξει
κι άμα τ' αγωγούσε την τροφή άρχιζε να γκαριζει.
Μια μέρα ο πολυμήχανος έβαλε στο μυαλό του,
ν' αρχίσει δίχως τάσιμα νά 'χει το γάιδαρό του.
Από σιγά - σιγά, λοιπόν το πείραμα αρχίζει,
τις περισσότερες φορές να μην τότε ταιζει.
Επίστευε με τον καιρό πως θα το συνηθίσει
με το καινούριο σύστημα δίχως φαί να ζήσει.
Μα πάνω που συνήθιζε το έρμηιο γαϊδούρι,
να ζει με δίχως τάσιμα, εμόρφησε στ' αχούρι.

Ο ξεπεσμένος νοικοκύρης

Ήταν ένας νοικοκύρης σ' ένα όμορφο χωριό
πρώτος ήτανε στον τόπο με χοντρό νοικοκυριό.
Είχε πλούτη και εκτάσεις, είχε υποτακτικούς
έδινε δουλειά και χρήμα εις του τόπου τους φτωχούς.
Μα εξήλειψε στην πόλη που 'ναι πιο φανταχτερά
κι όλο το νοικοκυριό του, ξεπουλά το μια φροιά.
Τότες όπου πρωτοπήγε, κι ήταν με λεφτά πολλά,
έκανε καλές παφές κι όλα πήγαιναν καλά.
Μα όπως ο καιρός επέρνα ετελειώσαν τα λεφτά
δεν τον σήκωνε η πόλη, φεύγει και την παρατά.
Πήγε πίσω στο χωριό του, όμως τώρα, δυστυχώς,
όχι πια σαν νοικοκύρης, αλλά σαν πολύ φτωχός.
Στα παλιά του τα χωράφια, που τα είχε πουλημένα
μπήκε μεροκαματιάρης, δούλευε σε χέρια ξένα.

Το κουνούπι και το βόδι

Σ' ενός βοδιού το κέρατο πήγε 'να κουνουπιάκι,
μα ήτανε ευγενικό και του 'πε σε λιγάκι:
«Βόδι μου να με συγχωρείς, μήπως σου δίνω βάρος;
Αν σε κουράζω μη δειλιάς και μίλα μου με θάρρος»
Τότε το βόδι γύρισε και ειπε στο κουνούπι:
«Όσο γουστάρεις κάθισε μα δε με νοιάζει ρούπι
Ποτέ δε με κουράζουνε εμένα τέτοια βάρη
κάθεσαι ή δεν κάθεσαι δεν παίρνω 'γώ χαμπάρι.

Ψέμα στο ψέμα

Ένα παιδί που ήτανε καλό κατά τα άλλα,
είχε πολλή επίδοση σε ψέματα μεγάλα.
Του μίλησε ο πατέρας του και του 'δωσε και ξύλο,
μα δεν τον εδιόρθωσε τον όμορφό μας φίλο.
Μια μέρα είπε ο μπαμπάς εις το μικρό αγόρι,
ότι θα πάνε εκδρομή στη Ρόδο με πατόρι.
Θα πάνε και στην Κάλυμνο και εις την Κιο θα πάνε,
θα πάρει και πολλά λεφτά στα γλέντια να τα φάνε.
Τη μέρα που θα φεύγανε να μπούνε στο πατόρι
ευτυχισμένο κι έτοιμο εβρέθηκε τ' αγόρι.
Έφτιαξε τις βαλίτσες του, έβαλε τα καλά του,
μα ότι δεν περίμενε ακούει απ' τον μπαμπά του:
– Γιε μου, για τύχη μιας κακή εχάλασε το πλοίο
εκείνο που θα κάναμε ταξίδι εμείς οι δύο
– Δεν τό 'πανε τα ράδια, δεν το 'πε η Τιβούλα
'Όσα 'λεγες και όσα λες, ψέματα είναι ούλα
– Εγώ σου είπα ψέματα, παράδειγμα να δώσω,
ένα κακό σου ελάττωμα θέλω να διορθώσω.

Έμμεση σκόπευση

Υπηρετήσα φαντάρος στα ηρωϊκά κανόνια,
είναι τώρα περασμένα μερικές δεκάδες χρόνια.
Κάτι που θα προκαλέσει έκπληξη σ' όποιον τ' ακούσει
είναι ότι τα κανόνια τον εχθρό όταν χτυπούσι
είν' οι κάννες τους στραμμένες στον εχθρό,
που 'ναι μπροστά τους,
αλλά, όμως, προς τα πίσω βλέπουνε τα όργανά τους
Έμμεση τη σκόπευσή τους λεν οι πυροβολητές,
μα το βλήμα με ακρίβεια βρίσκει θέσεις εχθρικές.
Έτσι και στην κοινωνία οι άνθρωποι συνηθίζουνε
άλλο στόχο να κοιτάζουν κι άλλο στόχο να χτυπούνε.

Κάθομαι και με προσβάλεις...

Σ' ένα θάμνο εκρυβόταν ο λαγός κάποιαν ημέρα,
όταν χαμηλοπετούσαν δυο αητοί εις τον αέρα.
Επερνούσε μια χελώνα και τον είδε που κρυβόταν,
σίμωσε στα πσινά του και ανήθικα τριβόταν.
Ο λαγός ο κακομοίρης δε μπορούσε να κουνήσει,
οι αητοί θα τον εβλέπαν κι ήταν σαν ν' αυτοκτονήσει.
Λέει όμως στη χελώνα: «Κάθομαι και με προσβέλνεις,
οι αητοί είναι αιτία και γι' αυτό τα καταφέρνεις.

Οι εκλογές των ζώων

Ήτανε συγκεντρωμένα ζώα απ' όλες τις μεριές
για να βγάλουν πρόεδρό τους, θα εκάναν εκλογές.
Υποψήφιός τους ήταν ένα δυνατό λιοντάρι
μα τον υποψήφιό τους κατεβάσαν κι οι γαϊδάροι.
Με το άνοιγμα της κάλπης έγινε διαλογή,
για να μάθουνε τα ζώα πρόεδρος ποιος είχε βγει.
Έδειξε λοιπόν η κάλπη ότι χάνει το λιοντάρι,
γιατί, ακόμα και στα ζώα, πλεονάζουν οι γαϊδάροι.
Εγκαρίζαν οι γαϊδάροι κι έκαναν χαρά μεγάλη
γιατί πρόεδρο των ζώων η φυλή τους είχε βγάλει.

Η καρδιά της μάνας

Ένα παιδί τη μάνα του ήθελε να σκοτώσει
και να της βγάλει την καρδιά στα ψάρια να τη δώσει.
Επίστευε πως αγαπά καλύτερα το Γιάννη
κι επήρε την απόφαση το τέλος της να κάνει.
Εσκοτώσε τη μάνα του μια μέρα με μαχαίρι
και την καρδιά της έβγαλε κι εκράτα την στο χέρι.
Στα ψάρια το 'χε τάξιμο να πάει να την πετάξει
μα όμως εις τον δρόμο του έτιχε να σκοντάψει.
Έπεσε κι εσηκώθηκε, μα δίχως να χτυπήσει,
όμως της μάνας η καρδιά θέλει να τον ρωτήσει
«Καλό μου, πώς εσκόνταρες; Εχτύπησες παιδί μου;
Να γίνεις πιο προσεχτικός που να 'χεις την ειχή μου».
Πάντα της μάνας η καρδιά, κι αν την χτυπούν ακόμη
πάντα χαρίζει στα παιδιά αγάπη και συγγνώμη.

Η σκύλα και τα γατάκια

Μια σκυλίτσα και μια γάτα είχαν έν' αφεντικό και περνοίσε η ζωή τους εις το ίδιο σπιτικό. Όμως, είχαν μεταξύ τους μία έχθρητα μεγάλη, να μπορούσε μια της άλλης τα ματάκια να της βγάλει. Μίσος κληρονομημένο από πάλλου και προπάλλου, δεν υπήρχανε ενδείξεις πως θα σταματήσει κάποι.

Η γατούλα κάποια μέρα πιάστηκε σε μια δοκίνα και τα τέσσερα μικρά της έμειναν με δίχως μάνα. Η σκυλίτσα, αν και σκύλα, ήτανε κι αυτή μητέρα κι αποφάσισε το μίσος, όλο να το κάνει πέρα.

Τα δικά της τα σκυλάκια ήτανε λίγο μεγάλα και μπορούσανε να ζήσουν και χωρίς να τρώνε γάλα. Τα γατάκια τα λυπάται· κάνει την ωραία σκέψη, με το γάλα των παιδιών της τα γατάκια ν' αναθρέψει. Κι άρχισε να τα βιζαίνει με των κουταβιών το γάλα όλες του Θεού τις μέρες, ως που τα 'κανε μεγάλα.

Μερικές φορές τα ζώα έχουνε δικούς τους τρόπους, για να δίνουν κατειθύνσεις ανθρωπιάς εις τους ανθρώπους.

Γονική αγάπη

Μια μόνα ήτανε φτωχή, μα όμως το παιδί της,
δεν τ' άφησε να στερηθεί, με στέρηση δική της.
Εκείνη εδούλευε σκληρά για να τα καταφέρει
το κάθε πράμα του παιδιού στην ώρα να το φέρνει.
Τα πάντα του ξασφάλιζε σαν να 'ταν αρχοντάκι,
δεν εκατάλαβε αυτό πως ήτανε φτωχάκι.
Μέσα σε όλα τα καλά εκείνο μεγαλώνει,
τη φτάνει τη μητέρα του που τ' αποκαμαρώνει.
Μια μέρα λέει του παιδιού: «Ας ήξερες παιδί μου
ότι για σένα μόνο ζω, εσύ 'σαι η ζωή μου».
Μα το παιδί γι' απάντηση είπε εις τη μαμά του
ότι το ίδιο θ' αγαπά και 'κείνο τα παιδιά του.
Δέχτης αγάπης των γονιών είναι καλός καθέννας
πομπός καλός για τα παιδιά που έχει γεννημένα.

Το πάθημα μιας νοικοκυράς *

Θα σας πω το τι συνέβη σ' ένα σπίτι μια φορά,
πως την έπαθε η κομμένη μια παλιά νοικοκυρά.
Έφηνε καλό φαγάκι για να φάνε τα παιδιά της,
το τοικάλι είχε στημένο κι έβραζε στην παρασία της.
Ξάφνου ήρθαν δυο γυναίκες να της κάνουνε βεγγέρα,
ήτανε η μια κουμπάρα και η άλλη συμπεθέρα.
Το φαί ήτανε ψημένο, όμως τ' άφησε λιγάκι,
κρίμα θά 'τανε να φάνε Ξένες μερικό φαγάκι.
Σκέφτεται: «τα γαρδουμάκια, άστα κι ας καλοψητούνε
και μπορεί αυτές οι Ξένες να γοργοξεκουμπιστούνε.
Αν θα στρώσομε τραπέζι, πριν να φύγουνε εκείνες,
να τους δώσομε λιγάκι υποχρέωση μας είναι».
Της εκλαίγαν τα παιδιά της και της λέγαν πως πεινούνε,
το καλό φαί λογιάζαν και γι' αυτό λιγορυχούνε.
«Δεν εψήστηκε, παιδιά μου, θέλει ακόμα», τ'ωνε λέει,
μα το πιο μικρότερό της ανυπομονεί και κλαίει.
Μια φορά δεν εκρατήθη το παιδί της το μεγάλο
και της λέει: «Μοναχός μου τη μερίδα μου θα βγάλω».
Ξεσκεπάζει το τοικάλι, το παιδί το πεινασμένο
κι όμως για κακή του τύχη το φαί 'τανε καμένο!
Δεν εφάγανε οι Ξένες, μα δεν έφαγε κανένας
και αρχίσανε να κλαίνε τα παιδιά τα πεινασμένα.

* Αυτό το περιστατικό μου διηγήθηκε κάποιος ότι συνέβη στη γιαγιά του. Από αυτό εμπνεύστηκα να κάνω αυτό το βιβλίο.

Το κρυμμένο χρυσάφι

Ένας γέροντας τσιγκούνης μια ολόκληρη ζωή πήγαινε στα βάσιανά του κάθε μέρα απ' το πρωί. Κάθε μέρα ως το βράδυ εργαζότανε σκληρά, πάντοτε κακοντυμένος και πεινούσε φοβερά. Τον παντοτινό του κόπο ράβδους έκανε χρυσό, όσο είχε μαζεμένο ήτανε πολύ ποσό. Δεν απόχτησε γυναίκα, δεν απόχτησε παιδιά γιατί θα 'τανε πιο λίγη του χρυσού του η σοδειά. Όπως ήτανε μαγκούφης κι έλειπε όλο στα χωράφια σκέφτηκε πως κινδυνεύαν εις το σπίτι τα χρυσάφια. Για να το εξασφαλίσει απ' τους κλέφτες το χρυσάφι, το 'θαβε βαθιά στο χώμα σ' ένα απόμερο χωράφι. Μα τον είδε κάποια μέρα κάποιο μάτι πονηρό, και τη νύχτα πήγε κλέφτης κι έκλειψε το θησαυρό. Όταν πήγε ο τσιγκούνης εις τ' απόμερο χωράφι, όπου ήθελε να κρύψει πάλι μερικό χρυσάφι, είδε πως το θησαυρό του, του τον είχανε κλεμμένο κι ένας κυνηγός περνούσε και τον βρήκε λιγωμένο. Μόλις εσυνήλθε αρχίζει να χτυπιέται και να κλαίει μα ένας φίλος του που πήγε, του σιμώνει και του λέει: «Άδικα στενοχωριέσαι. Δε βαριέσαι, δεν πειράζει και που πήραν τα χρυσάφια η ζωή σου δεν αλλάζει. Κι όταν είχες το χρυσάφι κι ήταν μερικά κιλά, μιαν ημέρα στη ζωή σου δεν επέρασες καλά».

Τα κοντοχωριανάκια

Μια φορά στο πανηγύρι, από κοντινά χωριά,
στο μικρό το μαγαζάκι ήρθαν μερικά παιδιά.
Βρήκαν ένα τραπέζι και καθίσανε μαζί,
«Φέρε ένα καραφάκι», είπανε του καφετζή.
Άδειαιζαν το καραφάκι, το πετούσαν και το σπούσαν
και καινούριο καραφάκι κάθε τόσο του ζητούσαν.
Με ευγένεια τους είπε: «Τα φτωχά τα μαγαζάκια
είναι φανερό πως έχουν πάντα λίγα καραφάκια».
Και τους ζήτησε με τρόπο, άλλο να μην ξανασπάσουν,
μα συνέχισαν να σπούνε και να ξαναδιατάσσουν.
«Μη μας χαλάς τα γούστα μας», του είπαν τα μαγκάκια
κι όλο κι εσυνεχίζανε να σπούνε καραφάκια.
Όταν θέλανε να φύγουν και ρωτήσαν τι χρωστούνε,
τα «ζεμάτισε» λιγάκι και εξήγησε ζητούνε.
«Πληρώσετε, καλόπαιδα, και στο καλό να πάτε,
είναι αυτά τα γούστα μου και μην μου τα χαλάτε».

Το σαλιγκάρι και το γεράκι

Στο ψηλό το κυπαρίσσι, στην πανύψηλη κορφή του,
βγήκε ένα σαλιγκάρι κι έσερνε τη στέγασή του.

Επερνούσε ένα γεράκι κι έκατσε στο κυπαρίσσι,
κι είδε εκεί το σαλιγκάρι, θέλησε να του μιλήσει.

«Πώς εβγήκες εδώ πάνω;» το ρωτά το σαλιγκάρι,
που ενόμιζε πως μόνο τα πουλιά έχουν τη χάρη.

«Δεν περίμενα του είπε τόσο πάνω να σε δω
κ' ήθελα να σε ρωτήσω πώς ανέβηκες εδώ»;

- Μα κι εγώ με τη σειρά μου την ερώτηση σου κάνω,
όπως με ρωτάς κι εμένα, πως εβγήκες εδώ πάνω;

- Μα δε θα πρέπει να ρωτάς, βγήκα με τα φτερά μου.

- Ε, με τα σάλια εβγήκα εγώ και με τα κέρατά μου.

Κι απ' τους ανθρώπους βγαίνουνε πολλοί με το σπαθί τους
κι άλλοι με τα γλειψίματα και την ταπεινώσή τους.

Οι αχάριστοι κισσοί

Ένας φοίνικας λεβέντης, σε περβόλι αρχοντικό,
εφαινόταν απ' αλάγγο στόλισμα μοναδικό.
Ήταν σαν ζωγραφισμένα τα βαγιά του τα πολλά,
στο περβόλι τ' άλλα δένδρα τα βλεπε από ψηλά.
Τους κισσούς που ήταν κοντά του θέλησε να προστατέψει,
το κακό που θα του κάναν δεν μπορούσε να προβλέψει.
Μα οι αχάριστοι κισσοί, αυτή την προσφορά του,
την εκμεταλλεύτηκαν και ήρθε η σιφορά του.
Τη ρίζα του αγκαλιάσανε και βγήκαν στην κορφή του
και κόβαν τον αέρα του και παίρναν την τροφή του.
Ο φοίνικας εις τους κισσούς έκανε ευεργεσία,
μ' αυτοί τον εξεράνανε από την ασφυξία.
Σαν εξεράθη ο φοίνικας πέφτει σε λίγα χρόνια
μα κ' οι αχάριστοι κισσοί πέφτουν σε καταφρόνια.

Τα βουβάλια και τα βατράχια

Δύο βουβάλια μια φορά βάλανε φασαφία,
κι ήταν αιτία κι αφορμή μια βουβαλοκυρία.
Και όπως επαλεύανε εκείνα στο λιβάδι,
το 'να τ' άλλου την κεφαλή την έβανε σηιάδι.
Και με τα κέρατα χτυπά τη νίκη για να πάρει,
κι η βουβαλίνα τα 'βλεπε και το 'χε σε καιάρι.
Έβλεπε πως για χάρη της και για την ομορφιά της
εσυνερίζονταν το ποιος, θα πάρει την καρδιά της.
Μα όπως επαλεύανε κι όπως εκουτουλούσαν,
ετύχαινε πολλές φορές βατράχους και πατούσαν.
Και τελικά σε τούτη δω των βουβαλιών τη μάχη
ήταν αθώα θύματα οι άμοιροι βατράχοι.

Ο ποντικός δεν τρώει στη φάκα

Τον ποντικό πολλές φορές η πείνα τονε κάνει
και πάει για το δόλωμα και η φάκα τονε πιάνει.
Μα σαν βρεθεί, ο δυστυχής, στη φάκα του κλεισμένος,
δε θέλει πια το δόλωμα κι ας είναι πεινασμένος.
Η όρεξή του κόβεται και πείνα δε θυμάται,
βρίσκεται σε απόγνωση και τρέμει και φοβάται.
Στο λίγο χώρο τριγυρνά χωρίς καμιά ελπίδα,
κι απείραχτο το δόλωμα τ' αφήνει στην παγίδα.

Ο «κολυμπητής»

Ένα αφελές παιδάκι στο κολύμπι ήταν καλό,
μα δεν έκοβε καθόλου το φτωχό του το μυαλό.
Ήστανε πως στο κολύμπι ήτανε μοναδικό
και δεν κολυμπά κανένας όπως κολυμπά αυτό.
Ήστανε και στους αγώνες, άμα πάει δε θα χάσει
και γι' αυτό τη δύναμή του ήθελε να δοκιμάσει.
Προς τα έξω κολυμπώντας προχωρούσε σαν δελφίνι,
και την παραλία όλο πιο μακριά του την αφήνει.
Εις τη μέση του πελάγου βρέθηκε αποκαμωμένο
μα για να γυρίσει πίσω δεν αντέχει το καμημένο.
Ευτυχώς ένα καράβι που περνούσε το μαζεύει
μα μήτε το ξανακάνει μήτε δόξα δε γυρεύει.
Τέτοια δοκιμή όποιος κάνει πρέπει να υπολογίσει
ότι πρέπει και ν' αντέχει προς τα πίσω να γυρίσει.

Η ωραία λαγουδίνα

Μια ωραία λαγουδίνα, αλανιάρικα και ναζιάρα,
ήτανε η πιο ωραία σ' όλη των λαγών τη φάρα.
Όμορφη 'ταν και σκερτσόζα, λυγερή και κοτσονάτη
κι όλοι οι λαγοί του τόπου την ετρώγαν με το μάτι.
Για τα όμορφά της μάτια δυο λαγοί μονομαχούνε,
τρώνονται και καυγαδίζουν και πονούν κι αγκομαχούνε.
Γιατί όποιος θα νικήσει θα κερδίσει την καρδιά της
και θα γίνει σύντροφός της και πατέρας στα παιδιά της.
Δύο σκύλοι που ακούσαν του καβγά τη φασαρία
τους λαγούς εκυνηγήσαν, δεν έχασαν ευκαιρία.
Η ωραία λαγουδίνα έφυγε κι αυτή τρεχάλα,
έχασε τα θύματά της μα θα βρει εκείνη άλλα.

Η μοβόρα ζουρίδα

Εξεπώρτισε ένα βράδυ μια παμπόνηρη ζουρίδα.
Για κυνήγι εβγήκε πάλι μέσα στην αποσπερίδα
Δεν εβγήκε για βεγγέρα, μήτε για κουτσομπολιό
μήτε για το ραντεβού της, μήτε για κρυφό σχολειό.
Η ζουρίδα η 'μοβόρα κότες βγήκε να γυρέψει
κι άμα τύχει σε κοτέτσι όλες θα τις μακελέψει.
Σ' ένα σταύλο δέκα κότες βρήκε κι ένα κοκοράκι
και κατάφερε κι εμπήκε από το παραθύράκι.
Σαν εσκότωσε την πρώτη, με το αίμα της χορταίνει,
μα να τις σκοτώσει όλες θέλει, η καταραμένη.
Δεν εσκέφτηκε να φύγει σαν εγέμισε η κοιλιά της,
αν δεν τις σκοτώσει όλες δεν τελειώνει η δουλειά της.
Όταν, όμως, κάποια κότα έσυρε φωνή μεγάλη,
ξύπνησε τ' αφεντικό της από τη μεριά την άλλη.
Άρπαξε την καραμπίνα και στο σταύλο του πηγαίνει
μα ως τον άκουσε η ζουρίδα απ' το παραθύρι βγαίνει.
Και κεντά την καραμπίνα στη ζουρίδα τη φαγούνα
και την πήρε στην κοιλιά της και της χάλασε τη γούνα.

Οι πέτρες του χαλόσπιτου

Ένα σπίτι που εβρήκε συφορά τ' αφεντικά του
κι έφυγαν σε ξένο τόπο και δεν ήτανε κοντά του,
έπεσε η στέγη του κάτω, έβγαλε η αυλή του χόρτα
και το φύσημα τ' αέρα ανοιγόκλεινε την πόρτα.
Στην κατάσταση που ήταν με τον τρόπο του «μιλούσε»
και με τα «λεγόμενά» του τους διαβάτες συγχινούσε.
Ένας γείτονας επήγε και τους τοίχους του χαλούσε
και τις πέτρες στο δικό του το γιαπί τις κουβαλούσε.
Ένας γέρος που περνούσε το ατόπημα κοιτάζει
και κουνά την κεφαλή του και της πέτρας κουβεντιάζει:
«Πήγαινε παντέρμη πέτρα κι άλλο σπίτι να ρημάξεις,
ποιος γνωρίζει στον καιρό σου πόσα αφεντικά θ' αλλάξεις.

Ο νοικοκύρης του χωριού

Ήταν ένας νοικοκύρης σ' ένα φτωχικό χωριό
κι έδινε δουλειά και χρήμα τούτο το νοικοκυριό.
Εις τα εργοστάσιά του εδουλεύαν όλες κι όλοι,
μα και κείνος κουραζόταν και καθημερινή και σκόλη.
Οι εργάτες τον εβλέπαν σαν να ήτανε προδότης,
δεν σκεφτόνταν πως αξίζει στους φτωχούς κι ο εργοδότης.
Μα ο πλούσιος κάποια μέρα πέθανε απ' την καρδιά του
και εκλείσαν οι δουλειές του και τα εργοστάσιά του.
Τώρα δίχως εργασία απομείναν οι εργάτες
και δεν ήταν όπως πρώτα με τις τσέπες τους γεμάτες.
Το μεγάλο νοικοκύρη όταν ζούσε τον φθονούσαν,
όμως τώρα που τον χάσαν, όλοι κι όλες εθηνούσαν.

Η σπάταλη γυναίκα

Σ' ένα σπίτι μια γυναίκα εκρατούσε το τιμόνι
κι είχε πάθος ν' αγοράζει κι άχρηστα να πρεμαζώνει.
Όταν τύχαινε η καλή μας και δεν είχε να πληρώσει
δεν εδίσταζε και πάλι κι έπαιρνε επί πιστώσει.
Έπαιρνε συχνά και είδη που δεν κάνανε ανάγκη
μα σιγά-σιγά τα χρέη την επήρανε φαλάγγι.
Μα οι περιττές δαπάνες εγινήκαν αφορμή
και πολλές φορές δεν είχε ν' αγοράσει ούτε ψωμί.
Η κατάσταση ετοιύτη έφτασε κάποια φορά
εις τη θέση της να φέρει τούτη τη νοικοκυριά.
Στη ζωή της η κυρία μπήκε σε σωστή γραμμή
και τα άχρηστα πουλούσε σ' όποια είρισκε τιμή.
Τελικά την ωφελήσαν τούτα τα παθήματά της
και στον ίσιο δρόμο μπήκαν τώρα τα φερσίματά της.

Ο άτυχος

Ήτανε ένας φουκαράς, πάντα της τύχης θύμα
και δύσκολα αξεπέραστα είχε σε κάθε βήμα.
Τόσο πολύ ήταν άτυχος που θα μπορούσε ακόμα
να 'χει στα χέρια του χρυσό κι αυτό να γίνει χιόνια.
Είχε ένα πλούσιο αδερφό που πείραμα του κάνει
και λίρες μερικές χρυσές σε μια σακκούλα βάνει.
Εκεί στο δρόμο του άτυχου, απάνω στο γεφύρι
βάζει τις λίρες για να δει το πράμα που θα σύρει.
Πριν φτάσει εις τη γέφυρα και πριν τήνε πατήσει
επρόλαβεν η μοίρα του να τον κακοφωτίσει.
Και σκέφτηκε, τη γέφυρα μπορεί να την περάσει
και με τα μάτια του κλειστά απέναντι να φτάσει».
Επέρασε τη γέφυρα κι είχε κλειστά τα μάτια
και δεν τα είδε κι ήτανε πολλά χρυσά κομμάτια.
Κι απόδειξε το πείραμα πως ως κι αν προσπαθήσεις
όσα εγκρίνει η μοίρα σου, μονάχα ό' αποχτήσεις.

Η δύναμη του πλούτου

Δυο αδερφάκια ήτανε καλά κι αγαπημένα,
πολύ φτωχό μα τίμιο εγίνηκε το ένα.
Όμως το άλλο, με κλειμές και με τις αδικίες
έγινε πλούσιος κι έκανε τρανές περιουσίες.
Πάει στον πλούσιο αδελφό μια μέρα το φτωχάκι
και λέει του: «Τα πλούτη σου δεν τα 'θελα, αδερφάκι.
Με αδικίες και κλειμές τα 'χεις συγκεντρωμένα,
συχνά και χήρες κι ορφανά έχεις αδικημένα».
Τον 'πε ο πλούσιος αδερφός το κήρυγμα να πάψει
όμως μολύβι και χαρτί του έδωσε να γράψει.
Να γράψει απάνω στο χαρτί, να δούμε πως τον βλέπει
κι αυτός θα κάνει ύστερα ότι θαορεί πως πρέπει.
Μια φράση έγραψε μικρή απάνω στο χαρτάκι
και τα γραμμένα τά 'δωσε στο πλούσιο αδερφάκι:
«Πλούτος που γίνεται άδικα και άτιμα ντροπιάζει».
Μα ο πλούσιος λίρες άπλωσε και τα γραφτά σκεπάζει.
Και λέει ο πλούσιος αδερφός: «Με τα χρυσά κομμάτια
κλείνουν αυτιά και στόματα και κλείνουν και τα μάτια.

Όταν φταίει η κεφαλή

Μια μέρα ένας άνθρωπος που ήτανε μουρντάρης
σε ξένη πόρτα χτύπησε έρωτα για να πάρει.
Αλλα περιμένεν αυτός μια ήρε τελείως άλλα
κι εγύρισε στο σπίτι του με τρύπια την κεράλα.
Δυο άντρες τον επιάσανε και τον «εσυγυρίσαν»,
δαφμένο και λιπόθυμο στο δρόμο τον αφήσαν.
Την άλλη μέρα το πρωί όσοι τον συναντούσαν,
με την δεμένη κεφαλή, όλοι τον ερωτούσαν
«Τι έπαθες ταλαιίπωρε; Τι έχεις στο κεφάλι;
Πού ετσουρογκρεμίστηκες κι έκανες τέτοια χάλη;»
Σε όλους την απάντηση έδινε ίδια πάντα
γιατί δεν ήταν εύκολο να κρύψει τα συμβάντα.
«Αν σήμερα με βλέπετε με κεφαλή σπασμένη,
αυτή αιτία έδωσε για κείνο είναι δεμένη».

Τα θρεφτάρια αρνιά

Είχαν δυο αρνιά θρεφτάρια σ' ένα σπίτι μια φοιά,
τα ταΐζαν, τα ποτίζαν και περνούσαν μια χαρά.
Ήταν ευχαριστημένα από το αφεντικό τους
και νομίζανε πως όλα γίνονταν για το καλό τους.
Κι ως εβλέπαν τη ζωή τους τόσο ωραία να κυλάει
έκαναν την προσευχή τους, ο Θεός να τον φυλάει.
Το «καλό», τ' αφεντικό τους κάποια μέρα σφάζει το 'να
και το ψήσανε στο φούρνο στου παιδιού τον αρραβώνα.
Και κατάλαβε το άλλο πως την καλοπέρασή τους,
την πληρώνουν τ' αρνάκια τελικά με τη ζωή τους.

Η μεστομένη κυρία

Μια κυρία μεστομένη, με μαλλιά ξανθά βαμμένα,
τα πραγματικά της χρόνια δεν τα λείει σε κανένα.
Την επλήγωνε που ζούσε εις την τρίτη ηλικία,
σαν να της εφταίγαν όλοι, σ' όλους έτρεφε κακία.
Φθονερή και κουτσομπόλα και ζηλιάρα και γλωσσού
και από υπεροψία, δεύτερη μαντάμ Σουσουύ.
Εις τα πάρτι που πηγαίναν νεαροί και νεαρές,
το 'παιζε για κοπελίτσα κι έπιανε πολλές φορές.
Ένα βράδυ σ' ένα πάρτι για χορό την εσηκώσαν,
δεν αντέξανε τα πόδια, τα χρονάκια την προδώσαν.

Ο φόβος του λιονταριού

Από το σπηλιαράκι του έλειπε το λιοντάρι
μα κει κοντά από τη φωλιά περνούσαν δυο γαϊδάροι.
Το ξέρανε πως έλειπε, όμως αυτοί και πάλι,
με φόβο επερνούσανε και δειλίαση μεγάλη.
Λέει ο ένας τ' αλλουνού: «φοβούμαι και διστάζω,
βλέπει η φαντασία μου λιοντάρια και τρομάζω».
Και λέει κι άλλος: «Μα κι εγώ σε τούτο δα τον τόπο,
πάντα τρομάρα με κρατά και περπατώ με τρόπο.
Μπορεί να λείπει ο λέοντας, όμως ο φόβος μένει
κι όσοι περάσουν από δω περνούνε φοβισμένοι».

Η στοργή της γαΐδουρίτσας *

Μια γαΐδουρίτσα για νερό επήγε στο πηγάδι
μα 'ταν η γούρνα αδειανή και στέκει εκεί ως το βράδυ.
Εκεί με την υπομονή στέκει και περιμένει
να παν να την ποτίσουνε, γιατί 'ναι διψασμένη.
Από τη δίψα την πολλή συχνά-συχνά γκαρίζει,
όμως το γαΐδουράκι της ήσυχο δεν καθίζει.
Έκανε τα παιχνίδια του έως αργά το βράδυ
μ' από απροσεξία του έπεσε στο πηγάδι.
Σαν είδε η μάνα το παιδί επόνεσε η καρδιά της
κι εκείνη θεληματικά έπαιξε τη βουτιά της.

* Από πραγματικό γεγονός.

Η κακούργα πεθερά *

Μια πολύ κακή γυναίκα, μια κακούργα πεθερά,
ήθελε να φαρμακίψει μια της νύφη μια φορά.
Μένανε στο ίδιο σπίτι, είχαν χωριστό τσιγάλι
και καθόλου δεν μιλούσε μια γυναίκα με την άλλη.
Είχε η νύφη τον εχθρό της στο δικό της σπιτικό
και χωρίς να δώσει αιτία, το καημένο θηλυκό.
Το ανδρόγυνο ακόμα, και προτού τεκνοποιήσει,
έφυγε ταξίδι ο άντρας δυο-τρεις μέρες για ν' αργήσει.
Η «καλή» η πεθερούλα το θεώρησε ευκαιρία
να ξεκάνει με φαρμάκι του παιδιού της την κυρία.
Όταν έλειψε η νύφη απ' το σπίτι μια φορά,
ήταν ότι εξητούσε η «καλή» της πεθερά.
Έβαλε λοιπόν φαρμάκι εις της νύφης το τσιγάλι,
ήταν σίγουρη πως έτσι απ' το σπίτι θα την βγάλει.
Στη συνέχεια επήγε κι έπεσε να κοιμηθεί,
μ' από την κακή της πράξη έμελε να πληγωθεί.
Έρθε ξαφνικά το βράδυ το παιδί της το καημένο
κι έφραγε και το φραγάκι που 'τανε φαρμακωμένο.

* Από διήγημα του Παπαδιαμάντη είναι το θέμα.

Το ψαλιδάκι και το κοριτσάκι *

Το ωραίο κοριτσάκι
περιμένανε στην πύλη,
το ωραίο φαντάρακι
κι άλλοι δυο δικοί του φίλοι.

Είδανε το κοριτσάκι
όταν ήτανε μακριά,
ρίχνουν ένα ψαλιδάκι
πιο μπροστά από τη σκοπιά.

Εις το δρόμο της κοπέλας
ρίξανε το ψαλιδάκι,
τρόπος για να πούνε «έλα»
στ' όμορφο κοπελιδάκι.

Γιατί του 'χανε δεμένη
μια πολύ λεπτή κλωστούλα,
η παγίδα ήταν στημένη
μόνο για την ομορφούλα.

Σαν το είδε η κοπελίτσα
κι όταν σκίθει να το πάρει,
τότε σέφνουν την κλωστήτσα
προς την πύλη οι φαντάροι.

Δεν το πιάσαν το λαυράκι,
δεν ετσίμπησε το ψάρι,
γέλασε το κοριτσάκι
και γέλασαν κι οι φαντάροι.

* Έγινε πράγματι όταν ήτανε η πύλη του στρατοπέδου στα Χανιά από τη μεριά του Ρολογιού.

«Ο πατέρας μου είναι σαμαράς...»

Μια κοπέλα μαυρομάτα,
λουλουδάκι τρυφερό,
συναντήθηκε στη στράτα
με λεβέντη νεαρό.

και της λέει «δεν αμφιβάλλω»
(ένα έξυπνο αστείο),
«ο μπαμπάς σου δίχως άλλο
έχει ζαχαροπλαστείο.

Τόση γλύκα που ο Πλάστης,
έστειλε στα μάγουλά σου,
σίγουρα ζαχαροπλάστης
πρέπει να 'ναι ο μπαμπάς σου».

Η κοπέλα κοκκινίζει,
έξυπνη ήταν και σεμνούλα
και στον νεαρό γυρίζει
και του λέει σε μια στιγμιούλα:

«Ο μπαμπάς μου, παληκάρη,
είναι εμένα σαμαράς
κι αν χρειάζεσαι σαμάρι
έχεις το μετά χαράς».

Η γιαγιά δε θέλει μέλι

Μία γριούλα ζαρωμένη
ογδοήντα δυο χρονά,
είχε πάντα η καημένη
ένα πόθο ζωντανό.

Δεν κατάφερε να πάρει
έναν άντρα στον καιρό της,
μα να βρει το παλιγκάρι
ειν' ακόμα τ' όνειρό της.

Μια φορά την ερωτήσαν
να τους πει αυτή τι θέλει
και τη γνώμη της ζητήσαν,
άντρα θά 'θελε ή μέλι.

Μα εκείνη απαντάει
σταθερά με δύο λόγια.
Μέλι δεν μπορεί να φάει,
γιατί αυτή δεν έχει αντόδια.

Δεν μπορεί να φάει μέλι
η γιαγιάκα η φαφούτα,
ε, λοιπόν τον άντρα θέλει
γιατί αγαπά τα «φρούτα»!

Το φιλοκυβερνητικό χωριατάκι

Όσο η Κυβέρνησή μας
ακριβαίνει τη βενζίνα,
είναι πιο συχνά μαζί μας
η ασκημομούρα η πείνα.

Όλοι συζητούνε τώρα
για τις τσουχτερές τιμές,
που κυριαρχούν στη χώρα
και για κρίσιμες στιγμές.

Όμως ένα χωριατάκι
φιλοκυβερνητικό
δεν του καίγεται καρφάκι,
λίγο το 'χει το κακό.

Λέει, πράμα δεν αλλάζει
αφού στ' αυτοκίνητό του,
χίλια φράγκα πάντα βάζει
μέσα στο τεπόζιτό του.

«Δυο λεπτά πριν ...»

Ήταν ένα παλιγκάρι,
που 'χε την ωραία χάρη,
γέλιο για να προκαλεί,
και το πήραν στο παλάτι
και του βασιλιά το μάτι
το σιμιτάθησε πολύ.

Πάντα σ' όλους εκολλούσε,
και το γέλιο προκαλούσε.
μα ο σταβλάρχης σε μια δόση
του 'πε πως το παρακάνει
μα να μην το ξανακάνει
γιατί αλλιώς θα το σκοτώσει.

Πάει αυτό στο Βασιλιά του
και του λέει, τη δουλειά του
δεν μπορεί να συνεχίσει .
Του σταβλάρχη οι δηλώσεις
το 'χουνε αναστατώσει,
το 'χουνε προβληματίσει.

- Αν εκείνος σε σκοτώσει
η ζωή του θα τελειώσει
ύστερα από δυο λεπτά.
- Μα μεγάλε βασιλιά μου
δε βολεύεται η δουλειά μου
με τα λόγια σου αυτά.

Δυο λεπτά πριν με σκοτώσει,
θέλω να τον θανατώσεις.
Κι αν μου το υποσχεθείς
θα μπορώ ν' αρχίσω πάλι
με διάθεση μεγάλη
και θ' αρχίσω το ευθύς.

Ο λαγός και η χελώνα

Ο λαγός με τη χελώνα
επιαστήκαν σε αγώνα.
Ποιος μπορεί να φτάσει πρώτος,
τρεις χιλιάδες μέτρα τόπο.
Η χελώνα ξεκινά
περνά λαγκάδια και βουνά.
Κι ούτε στιγμή δε σταματά.
Ούτε και πίσω δεν κοιτά.
Ο λαγός χοροπηδά
βόσκειται και τραγουδά.
«Άκου θρύσος η χελώνα
να μου μπαίνει στον αγώνα».
Μια λαγουδίνα συναντά
και την επήρε από κοντά.
Όλο νούμερα της κάνει
και κάμποση ώρα χάνει.
«Η χελώνα ως κι αν τρέξει
ως το τέλος δε θ' αντέξει
και κοντά να πλησιάσει.
Ο λαγός θα την περάσει».
Μα πρωτόφταξε η χελώνα
και κερδίζει τον αγώνα.

Η δύναμη της καλοσύνης

Ένας γέρος νοικοκύρης, μια φορά κι έναν καιρό, είχε πλούτη και παλάτια και κοιπόδεμα γερό. Οικογένεια δεν είχε και στενότερους δικούς όλοι κι όλοι οι δικοί του, είχε δύο ανηψιούς. Και ο ένας ανηψιός του κάνει τον ψευτονταή και στο σπιτικό του γέρο έφτασε ένα πρωί. «Στη ζωή δε συνηθίζω, μπάρμπα, να παρακαλώ, τα λεφτά σου θα μου δώσεις με κακό ή με καλό» Εγινάτωσε ο γέρος με τη συμπεριφορά του, λέει «όχι» και ο νέος του τσακίζει τα πλευρά του. Μα ο άλλος ανηψιός του του φερνότανε καλά και σε όλη τη ζωή του θέλημα δεν του χαλά. Και του δίνει τα λεφτά του, δίχως να του τα ζητήσει, κάνει του και διαθήκη για να τον κληρονομήσει.

Το ξύλο της μητρυγιάς

Έτυχε σ' ένα παιδάκι η μαμά του να πεθάνει,
ο πατέρας του εβόλεύτει με ένα δεύτερο στεφάνι.
Το παιδάκι το καημένο έπεσε σε μητρυγιά
και δεν είχε αυτό μητέρα, όπως τ' άλλα τα παιδιά.
Για τη μητρυγιά του κάποιος το παιδάκι το ρωτούσε
αν το μάλωνε εκείνη ή ακόμα αν το χτυπούσε
«Παραπάνω με χτυπούσε η μαμά μου η καλή
μα της μητρυγιάς το ξύλο με πονέζει πιο πολύ».

Τα σάπια μήλα

Μια μητέρα όπου είχε εις τη πόλη ένα παιδάκι,
του 'στειλε καμπόσα μήλα μέσα σ' ένα καλάθιακι.
Μα σαν έλαβε ένα γράμμα είχε το παιδί γραμμένα,
πως πολλά από τα μήλα ήταν μπίτι χαλασμένα
«Φαίνεται πως ένα μήλο έτυχε να 'χει σαπίλα
και μετέδωσε το πάθος εις τα κοντινά του μήλα».
Γράμμα έστειλε κι η μάνα και του γράφει «Δεν πειράζει,
το παράδειγμα των μήλων όπως τα παιδάκια μοιάζει.
Όπου δεις κακά παιδάκια να μην θέλεις τη φιλιά τους,
γιατί θα σου μεταδώσουν τα κακά συνήθειά τους».

Ο ψαροζητιάνος *

Ένας φτωχός και άνεργος και κακομαθημένος,
ψάρια με δίχως πληρωμή εξήταν ο καημένος.
Εις το λιμάνι επήγαινε κι εύρισκε τους ψαράδες
και δεν δυσκολευότανε που ήταν χωρίς παράδες.
«Είμαι φτωχός και άνεργος. Δεν έχω να πληρώσω,
δώστε μου ψάρι, μερικό, κι εγώ ευχές θα δώσω».
Όμως του λέει ένας ψαράς: «Δεν θα σου δώσω ψάρι
μα θα σου κάνω φίλε μου μια πιο μεγάλη χάρη.
Έλα και θα σου δείξω εγώ να μάθεις να ψαρεύεις
να τρώεις ψάρι πιο συχνά χωρίς να το γυρεύεις».

* Από κινέζικη παροιμία το θέμα.

Ο κουμπάρος ο βουλευτής

Ένας γονέας ήθελε νομό για το μικρό του,
ένα του τόπου βουλευτή έκανε σύντεκνό του.
Μία σκόπιμη φιλία, ένα είδος συμφωνίας,
να 'χει ο γεις τ' άλλου το θάρρος κάποιες ώρες αγωνίας.
Ν' αγκαζάρει ψηφοφόρους ο πολιτευτής γυρεύει
και ο σύντεκνος στο μέσον του πολιτευτή πιστεύει.
Μα ο βουλευτής ερχόταν σαν γινόταν εκλογές
και τους ψήφους εξοφλούσε με υποσχέσεις του πολλές .
Όταν έτυχε ανάγκη του συντέκνου' στο χωριό του
επερίμενε πως θα 'χει κάλυψη τον σύντεκνό του.
Με τηλέφωνο και γράμμα αποτέλεσμα δε φέρνει,
στην Πρωτεύουσα που πήγε, πάλι απραχτος γαέφνει.
Του 'πε «θα» και «θα» και «ίσως» και θα κάμει ότι μπορεί
για να μην το καταλάβει τόσο που αδιαφορεί.
Εκατάλαβε ο φίλος, δεν του μένει αμφιβολία,
πως δεν πρέπει να γυρεύει συμβιβαστική φιλία.

Ο ευτυχής πατέρας

Ένα αντρόγυνο που είχε τρία θηλυκά παιδιά,
ήθελαν ένα αγόρι μ' όλη τωνε την καρδιά.
Όταν έτυχε η γυναίκα κι είχε πάλι εγκυμοσύνη
έκαναν την προσευχή τους σερνικό παιδί να γίνει.
Ιδιαίτερα ο πατέρας ήθελε κι αυτός να δει
εις το σπίτι το δικό του ένα σερνικό παιδί.
Σαν να του 'φταιγε η γυναίκα που γεννιούνταν θηλυκά,
άρχισε να τη μαλώνει και να φέρνεται κακά.
Εις την κλινική σαν πήγε η γυναίκα να γεννήσει
είπε, αν δεν κάνει αγόρι, εις το σπίτι μη γυρίσει.
Η καλή μας η γυναίκα κάνει πάλι θηλυκό,
μα στην κλινική συνέβη ένα περιστατικό.
Μία άλλη, η καημένη, έκανε στη γέννα τέρας
κι ένιωσε αυτός πως είναι ένας ευτυχής πατέρας.

Δίχως παπούτσια, δίχως πόδια... *

Ένας άνθρωπος δεν είχε υποδήματα να βάλει
ούτε είχε ν' αγοράσει, όπως έχονε οι άλλοι
Όσους έβλεπε στο δρόμο με παπούτσια ήταν όλοι,
μα αυτός χωρίς παπούτσια και καθημερινή και σκόλη.
Πόσο θα 'θελε και κείνος ν' αγοράσει ένα ζευγάρι,
μα αφού δεν έχει φράγκο πράμα δεν μπορεί να πάρει.
Όμως μια φορά στο δρόμο, δίχως πόδια είδεν ένα,
απ' τα γόνατα και κάτω ήταν και τα δυο κομμένα.
Αν και μέσα απ' την καρδιά του τον κουτσό τον ελπήθη,
που δεν είχε αυτός παπούτσια αρκετά επαρηγορήθη.
Σκέφτεται, αυτός παπούτσια, κάποια μέρα θ' αγοράσει,
μα ο άλλος δίχως πόδια τη ζωή του θα περάσει.

* Από μυθιστόρημα του Λουντέμη το θέμα.

Τα δίχτυα της ομορφιάς

Για υπάλληλο μια μέρα πήραν σ' ένα εμπορικό,
μια τσαχλίνα και σκερτσόζα μ' ένα πρόσωπο γλυκό.
Ήταν όπως την εθέλαν τους πελάτες να τραβά,
γιατί των ανδρών τα μάτια κάπου είναι παλαβά.
Έμοιαζε η ομορφιά της με τα δίχτυα της αράχνης
κι έσερνε πελάτες τσούρμιο, μην ρωτάς και μην το ψάχνεις.
Την εβάλαν σ' ένα πόστο κι έμοιαζε με το μαγνήτη,
για ν' απλώνει προς τα έξω το μαγνητικό της δίχτυ.
Τ' άπλωσε και προς τα μέσα κι έπιασε τ' αφεντικό της
και του φόρεσε στεφάνι και τον έκανε δικό της.

Ο ίσιος δρόμος *

Εις την Αφρική που πήγα, όταν ήμουν στο Αλγέρι,
μέσα σ' άλλους αραπάδες είδα έναν καμηλιέρη.
Εμιλούσε στην καμήλα κι άκουσα που την ρωτούσε
ανηφόρα; κατηφόρα; τι αυτή θα προτιμούσε.
Και τ' απάντησε η καμήλα με ερώτηση δική της,
του 'δωσε να καταλάβει ποια 'ναι η προτίμησή της.
«Δεν υπάρχει ίσιος δρόμος; που αυτόν θα προτιμούσα,
όπου με διπλό φορτίο να βαδίζω θα μπορούσα».

* Το θέμα από τους μύθους του Αισώπου.

Το χορτασμένο ριφάκι

Πίσω από μεγάλο θάμνο ένα όμορφο ριφάκι,
με κοιλιά γεμάτη γάλα ελιαζότανε λιγάκι.
Δεν το είδε η μαιά του κι άρχισε να του φωνάζει,
το ριφάκι την ακούει μα καθόλου δεν το νοιάζει.
Δεν της δίνει μια φωνούλα για να την καθησυχάσει
κι όλο και φωνάζει εκείνη που φοβάται μην το χάσει.
Όταν όμως το ριφάκι θα λασκάρει την κοιλιά του
εις την πρώτη του φωνούλα, πάει η μαιά κοντά του.
Με λαχτάρα το φροντίζει και με αγωνία εκείνη.
Μα αυτό σαν δεν πεινάσει σημασία δεν της δίνει.
Οι γονείς για τα παιδιά τους όλα πρόθυμα τα δίνουν
μα αυτά ν' ανησυχούνε, ασυγκίνητα τσ' αφήνουν.

Ο ζητιάνος

Έβλεπα συχνά στην πόλη ένα γέροντα ζητιάνο,
μια φορά είχα απορία και ερώτηση του κάνω:
«Τι δουλειές εις τη ζωή σου έκανες καλέ μου γέρο;»
(Ήταν αδιακρισία μα ηθέλησα να ξέρω).
Πίνει μια ρουφιά τσιγάρο και στα μάτια με κοιτάζει,
τη γενειάδα του χαϊδεύει, και βαριά αναστενάζει.
«Για παράδειγμά στους άλλους είμαι 'γω αγαπητέ μου,
Σε καμιά δουλειά, όπου επήγα, δεν εστέρωσα ποτέ μου.
Μ' άρεσε να κρασοπίνω και να παίζω το κουμάρι
και κατάληξα να κάνω σήμερα το διακονιάρη».

Το κλεμμένο ξυπνητήρι

Σ' ένα σπίτι εμπήκε κλέφτης από ένα παραθύρι,
έκλειψε ότι μπορούσε όπου κι ένα ξυπνητήρι.
Να σημάνει κάποια ώρα το ρολόι 'χαν ρυθμίσει
κι έτυχε μέσα στου κλέφτη τη σακούλα να χτυπήσει.
Ξύπνησε ο νοικοκύρης με του ρολογιού το χτύπο
και κινήγησε τον κλέφτη που κατέβαινε στον κήπο.
Δεν ευνόησε κι η μοίρα τούτη τη βραδιά τον κλέφτη
κι εμπερδεύτηκε στον τοίχο και κατρακυλά και πέφτει.
Μ' όλες τούτες τις συμπτώσεις τον επιάσανε το «φίλο»
και του πήραν τα κλεμμένα και του δώσανε και ξύλο.
Παράγοντες αστάθμητοι υπάρχουν πάντα
και τα παρουσιάζουνε τα μυστικά συμβάντα.

Οι φάρσες έχουνε συνέπειες *

Ένας τσομπάνης στο βουνό αισθάνετο ανία
κι εφώναζε «βοήθεια», με δήτην αγονία.
«Βοήθεια! Βοήθεια! Οι λύκοι θα με φράνε».
Κι όσοι ακούσαν τις φωνές ετρέξανε και πάνε.
Μόλις τους είδε εγέλασε με όλη την καρδιά του
και ήταν και περήφανος για το «κατόρθωμά» του.
Κι άλλη φορά εφώναζε βοήθεια για λύκους
κι έβγαλε πάλι στο βουνό τους κοντινούς κατοίκους.
Όμως ο φίλος ψέματα εφώναζε και πάλι,
μ' αυτός εξαναγέλασε, σαν τη φορά την άλλη,
Μα τότε που εφώναζε και ήταν όντως λύκοι,
όλοι νομίζαν πως ξανά είναι μασκαφαλίκι.
Και δεν επήγε άνθρωπος για να του βοηθήσει
κι επλήρωσε τις φάρσες του με τη δική του ζήση.

* Θέμα από τους μύθους του Αισώπου.

Το κακοσκαμμένο χωράφι

Ένας αγρότης έσκαβε μια μέρα στο φραχτό του,
δεν ήξερε άλλον έξυπνο όπως τον εαυτό του.
Έκαμε μια «εφεύρεση» για να γλυτώνει κόπο,
με λίγο χώμα εσκέπαζε τον άσκαφτο τον τόπο.
Όλο το κτήμα από μακριά φαινότανε σκαμμένο
μα στην ουσία το πολύ το 'χεν αυτός «θαμμένο».
Επέρασε ένας γέροντας και λέει του να σκάφτει
δεν καλοφαινεται της γης όταν κανείς την «θάφτει».
«Όποιος τη γέλασε τη γη κρυφά, (όπως νομίζει),
τ' αποτελέσματα θα δει τότε που θα θερίζει».
Οι μήνες επεράσανε κι ήρθε καιρός για θέρος
κι είδεν ο φίλος πως καλά του τά 'λεγεν ο γέρος.

Το καυγατζίδικο σκυλάκι

Ένα σκυλάκι αδύνατο και μικροκαμωμένο,
πρόθυμο πάντα για καβγά, ήτανε το καημένο.
Σκύλοι πολύ πιο δυνατοί αλλά και πιο μεγάλοι,
μα εκείνο δεν edίσταζε μαζί τους να τα βάλει.
Δεν έβλεπε τα χάλια του κι έβαζε τον καβγά του
κι έφευγε με τα αίματα και με τα κλάματά του.
Δεν έβλεπε το μπόι του μήτε τη δύναμή του
κι έδινε αιτία και πληγές γέμιζε το κορμί του.
Με όλα όσα έπαθε δεν έρταζε ο νους του
πως πρέπει να μην προκαλεί τους μεγαλύτερους του.

Η αντιμετώπιση της συμφοράς

Έτιχε σ' έναν άνθρωπο μια συμφορά μεγάλη.
Μια συμφορά παρόμοια ευρήκε κι άλλον πάλι
Ο ένας την επάλαιψε αυτή τη συμφορά του,
είχε τον πόνο μιά 'κανε και πάλι τη δουλειά του.
Ο άλλος τα παραιτήσε όλα λιτά δεμένα
και όλο 'λεγε «γιατί αυτά να τύχουνε σε μένα;»
Δεν έτρωε, δεν έπινε, καμιά δουλειά δεν κάνει,
το πράμα δεν ξεγίνεται μ' αυτός μυαλό δεν βάνει.
Αρρώστησε κι ανοίχτηκε καινούρια ιστορία
κι ήρθανε κι άλλες συμφορές με τη στενοχωρία.
Στον κάθε πόνο της ψυχής μειώνεται το βάρος,
σαν έχει εκείνος που πονεί παλικαριά και θάρρος.

Ο όφις και ο καβρός

Ο όφις έβαλε σκοπό ένα καβρό να φάει
και σαν τον είδε στη στεριά κοντά, κοντά του πάει.
«Φίλε, καβρέ μου, έλα 'δώ κοιμπάροι να γενούμε,
αγάπη να αναπτύξομε και να συμπερπατούμε.
Εις την καρδιά μου σ' έβαλα πρώτη φορά που σ' είδα»
(με τέτοιο τρόπο ετοίμασε ο όφις την παγίδα).
Στην κοιμπαριά και στη φιλιά ο κάβουρας πιστεύει,
ο όφις ο παμπόνηρος καιρό να βρει γυρεύει.
Και όταν εθείωρησε πως η στιγμή ταιριάζει
σιμώνει στον κοιμπάρο του και τον «σφιχταγκαλιάζει».
Τρεις τυλιξιές στον κάβουρα τυλίγει το κορμί του
και τον επέζε σφιχτά να βγάλει την ψυχή του.
Μα καταφέρνει κι ο καβρός και μια δαγκάνα βγάνει
και με μανία το κορμί του όφι το δαγκάνει.
Ο όφις απ' τον πόνο του τινάζεται κι ισιώνει
και τον κοιμπάρο τον καβρό τον απελευθερώνει.
Σαν ίσωσε, λέει ο καβρός: «ίσιο, σε θέλω νά 'σαι
κι αυτό το περιστατικό πάντα να το θυμάσαι».

Η νηστεία του φτωχού

Ένας φτωχός στην εκκλησιά έκανε το σταυρό του και θέλει καλοπιάσματα να κάνει στο Θεό του.

«Θέ μου σε ξέρω δίκαιο μεγαλοδυναμάρη,

ξέρεις και πως σε σέβομαι και κάνε μου τη χάρη.

Από μικρό-μικρό παιδί πάντοτε σε λατρεύω

και τα Τετραδοπάρασκα το ξέρεις πως νηστεύω.

Ποτέ μου τη Σαρακοστή πασχαλινό δεν τρώω,
μόνο για το χατήρι σου και για δικό σου λόγο».

Τότε του λέει ο Θεός: «Το ξέρω πως νηστεύεις,
μα όχι για χατήρι μου και μη με κοροϊδεύεις.

Κρέας δεν τρως Σαρακοστές μα μήτε τις σκολάδες
γιατί εις τα χασάπικα γυρεύουνε παράδες».

Τα δίχτυα του νόμου

Μια αράχνη είχε δίχτυα κάπου τοποθετημένα
και μ' αυτά τα γείματά της τα 'χε εξασφαλισμένα.
Έπιαναν λοιπόν τις μύγες, έπιαναν και κουνουπάκια
κι ήταν πάντα χορτασμένα της αράχνης τα παιδάκια
Μα δεν έπιαναν μπουμπούρους γιατί' εκείνοι τα τρυπούσαν,
τα χαλούσανε τα δίχτυα και το δρόμο τους τραβούσαν.
Σαν τα δίχτυα της αράχνης είναι οι κώδικες του Κράτους,
γράφουνε και 'κείνοι νόμους μόνο για τους αδυνάτους.
Μάτια στραβά, αυτιά κουφά, κάνουν για τους λεφτάδες,
οι νόμοι εφαρμόζονται μόνο στους φουκαράδες.

Το αυθαίρετο του φτωχού

Ένας φτωχός, πολύ φτωχός και οικογενειάρχης
έτυχε από κληρονομιά οικοπεδάκι να 'χει.
Από τις υστερήσεις του, φραγκάκι και φραγκάκι
άρχισε από σιγά-σιγά να χτίζει ένα σπιτάκι.
Δεν είχε βγάλει άδεια γιατί δεν είχε χρήμα,
το ήξερε ο διοικητής που ήτανε στο τμήμα.
Μα ήτανε και άνθρωπος αυτός ο αστυνόμος.
Κι είπε «δεν πρέπει άδικος να γίνεται ο νόμος»
Αν έκανε το χρέος του θα έκανε αδικία
μα έκαμε πλάτες του φτωχού κι έχτισε κατοικία.
Ο νόμος μερικές φορές πρέπει να κάνει τόπο
για να περνά στη θέση του το δίκιο των ανθρώπων.

Το χρωστούσε στο ντύσιμο

Ένας άνθρωπος γυρνούσε κάποτε από τη δουλειά του κι όπως ήταν ντυμένος με τα ρούχα τα παλιά του, έσιμξε με μια παρέα που ήταν φίλοι και γνωστοί. Τού 'πανε μια «καλημέρα» μαι δεν ήτανε σιωστή. Πήγε κι έβαλε κοστούμι και καπέλο και γραβάτα και ξανά με την παρέα συναντήθηκε στη στράτα. Όμως τη φορά ετούτη τον εκαλαποδεχτηκαν, είδαν τα καλά τα ρούχα και υπόψη εληφτήκαν. Σε δεξίωση που πήγαν τον επήρανε παρέα κι επεράσανε ένα βράδυ παραπάνω από ωραία. Την καλή του τη γραβάτα με το ένα χέρι πιάνει, τα ευχαριστήρια του εις το ντύσιμό του κάνει. «Κοστούμακι και γραβάτα, σας υπερευχαριστώ, την τιμή όπου μου κάνουν εις εσάς τήνε χρωστώ».

Πρώτα σώσε με...

Έπεσε εις το ποτάμι ένας άντρας μια φορά,
διπλοράνερα το χάρο είδε μέσα στα νερά.
Έσυρε φωνές μεγάλες και βοήθεια ζητούσε,
έτυχε να τον ακούσει, ένας άλλος που περνούσε.
Σαν τον είδε να παλεύει, εκεί μέσα στο νερό,
άρχισε να τον μαλώνει μ' ένα ύφος αυστηρό
- Πού το είχες το μυαλό σου, κακομοίρη, παλαβιάρη,
κι έπεσες εις το ποτάμι και το ρέμα θα σε πάρει.
- Άμα θες βοήθησέ με κι άμα βγω θα με μαλώσεις,
κάνε γρήγορα, αν θέλεις, να προλάβεις να με σώσεις.

Ό,τι έχει ο καθένας δίνει

Σ' έναν ωραίο άνθρωπο που όμως τού 'χαν μίσος
κι ήταν αιτία κι αφορμή που του ζηλεύαν, ίσως,
«δώρα» πολύ παράξενα έστειλε κάποια μέρα,
ένας του «φίλος» άσπονδος απ' το χωριό το πέρα.
Ένα καλάθι κέρατα ήταν αυτό το δώρο
που τού 'στειλεν ο «φίλος» του μ' ένα μαντατοφόρο.
Με τέτοιο τρόπο, ο «φίλος» του, ήθελε να τον βρῖσει
να καταλάβει τη βρισιά δίχως να του μιλήσει.
Εκείνος μόλις τά 'λαβε άδειασε το καλάθι,
επέταξε τα κέρατα κι έβαλε ρόδα κι άνθη.
Και το καλάθι τό 'στειλε στον πρώτο αποστολέα,
όπου τον «στόλισε» κι αυτός ευγενικά κι ωραία.
Τού 'γραφε σε σημείωμα πως πρέπει να κατέχει,
πως δίνει ο καθένας μας μονάχα ότι έχει.

«Δε μιλά σε μας»

Έσκαψε ένας αγρότης κάποια μέρα με τον γιό του,
στο μικρό του περβολάκι, λίγο έξω απ' το χωριό του.
Όπως έσκαψε εκείνος, ένας άλλος επερνούσε
και πολλές βαριές κουβέντες και βρυσίδι του ξερονούσε.
«Άτιμε, ξεφτυλισμένε, παγαπόντη, κερατά...»,
μα ατάραχος εκείνος την σκαλίδα του κρατά
και του λέει το παιδί του «τον ακούς τι σου φωνάζει;».
«Δεν μιλά σε μας, παιδί μου και γι' αυτό δε μας πειράζει.
Από τις βρυσιές που λέει, ούτε μια δεν μας αγγίζει,
όπως ξέρει η κοινωνία που καλά μας γνωρίζει.
Αν κανένας τον ακοίσει, που ετούτα του κολλούνε
πρέπει αυτός να τ' απαντήσει και μ' αυτόν να 'ξηγηθούνε».

*Η προσφορά της τυφλής **

Έρανο για τους φτωχούς μας έκαναν κάποια φροιά
και οι πιο πολλοί εδίναν ένα ή μισό παρό.

Μια τυφλή γυναίκα μόνο έδωσε είκοσι παρόδες,
όταν μόνο ένα εδίναν οι καλύτεροι λεφτάδες.

Η επιτροπή εράνου είπε στην τυφλή γυναίκα:

- Σαν τυφλή, πολλά τα δίνεις και να δώσεις μόνο δέκα.

- Πριν αρχίσω να δουλεύω, ήμουν πιο δυστυχισμένη
και πολλές φορές περνούσα άφραγκη και πεινασμένη.

Έστω, ένα κουλουράκι δεν μπορούσα ν' αγοράσω
και πολλές φορές συνέβη δίχως δειπνο να περάσω.

Μόνο εγώ καταλαβαίνω τους ανθρώπους που πεινούνε,
όμως τίποτα δεν ξέρουν κείνοι που καλοπερνούνε.

Με το να μην θέλω φρότα, μερικά λεφτά γλυτώνω
και αυτά τα διαθέτω για δυστυχισμένους μόνο.

* Από το αναγνωστικό μου όταν πήγα να στο Σχολείο είναι το θέμα.

Τα προσωπικά πάθη

Τα προσωπικά σου πάθη είναι σοβαρός εχθρός.
καταστρέφεται στα πάθη κάθε σοβαρός σκοπός.
Ούτε κύριος δεν είσαι σαν σ' ελέγχουνε τα πάθη
και συχνά σε οδηγούνε σε κακοτοπιές και λάθη.
Ένας γέρος πνευματώδης είχε τέσσερα παιδιά,
μα το ένα είχε πάθος κι έπινε την τσικουδιά.
Του 'λεγε συχνά ο γέρος, αν δεν τήνε λιγοστέψει
την πολύτιμη υγεία του, η ρακή θα καταστρέψει.
Μια φορά λοιπόν του είπε, τόσο που το πολυκάνει
φήνονται τα σωθικά του κι άχρηστο θα τότε κάνει.
«Και χιλιάριο αξίζει, μα το πρώτο ποτηράκι
μα το δεύτερο αξίζει ένα πεντακοσαράκι
και το τρίτο ποτηράκι, μήτε φράγκο δεν αξίζει.
Μόνο οίκτο δικαιούται όποιος κι άλλα συνεχίζει.

Κόψε την κεφαλή σου

Κάποιος, που κυνηγημένοι είχαν φύγει οι παλιοί του,
είδε έναν απ' τον τόπο που 'χε την καταγωγή του.
Κι έλεγε πως νιώθει μόνο, μίσος πια γι' αυτό τον τόπο,
μα το εξωτερικεύει ταχτικά, με κάθε τρόπο.
«Νά 'ξερα απ' αυτό τον τόπο είναι ένα μου κομμάτι
τό 'κοβα και το πετούσα και ας ήτανε το μάτι».
Μα ο συνομιλητής του ξέρει και «καλοπληρώνει».
Ποιο κομμάτι είν' απ' τον τόπο 'κείνο τον ενημερώνει:
«Φίλε μου η κεφαλή σου είναι απ' αυτό τον τόπο
κι άμα θέλεις να την κόψεις, γίνεται με λίγο κόπο».

Για τον ψύλλο το πάπλωμα

Εις το πάπλωμα τ' ανθρώπου ευλίχθηκε ένας ψύλλος
κι άδικα τονέ γυρεύει να τονέ σκοτώσει ο φίλος.
Μα απ' τον ψύλλο να γλυτώσει ήταν αποφασισμένος,
όμως ήτανε ο ψύλλος εις το πάπλωμα κρυμμένος.
Πάντως να τονέ σκοτώσει τό 'βαλε αυτός γινάτι,
το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι.
Αναψε φωτιά στο φούρνο και έβαλε το πάπλωμά του
Κι ο καταραμένος ψύλλος δεν θα ξαναπάει κοντά του.
Μα από τότε κάθε βράδυ στο κρεβάτι του κρουώνει,
την «παληκαριά» του εκείνη ακριβιά τηνέ πληρώνει.

Λαγός στη φτέρη

Ένας λαγός κρυβότανε σε μια μεγάλη φτέρη,
καλά κρυμμένος ήτανε σ' εκείνο το λημέρι.
Τη φτέρη που τον έκρυβε εσκέφτηκε να φάει,
μα τότε που την έτρωγε άρχισε να κοινάει.
Επέρνα ένας κυνηγός την κίνηση προσέχει
και για να κάνει έλεγχο κοντά στη φτέρη τρέχει.
Και μόλις είδε το λαγό σημάδι τόνε βάνει,
αυτό το λάθος ο λαγός δε θα το ξανακάνει.
Δεν έπρεπε, ο αχάριστος να τήνε φάει τη φτέρη,
πως είχε υποχρέωση έπρεπε να το ξέρει.

Οι εξουσίες

Δικαστικούς και βουλευτές τους λέμε εξουσίες,
όμως σε βάρος του λαού κάνουν αυθαιρεσίες.
Για πάφτη τους στα χέρια τους τις έχουνε τις λύσεις
και θέλουν στους χοντρούς μισθούς τις φοροελαφρύνσεις.
Μά για τους χαμηλόμισθους δεν εσκερτήκαν, όμως
πως φοροαπαλλαχτικός έπρεπε να 'ναι ο νόμος.
Η αδικία ξεκινά απ' τη δικαιοσύνη,
ό,τι μπορεί αρπά κι αυτή και γι' άλλους δεν τ' αφήνει.
Κι οι βουλευτές βολεύονται όπως επιθυμούνε
και μια ματιά δεν ρίχνουνε σ' εκείνους που πεινούνε.
Πατρίκιους και Πλήβειους σ' αυτό τον τόπο βλέπεις,
αυτών που βάζεις φύλακα γίνεται ο ίδιος κλέφτης.

Ο χάρος και ο γέρος *

Χάμω έπεσε ένας γέρος, δεν μπορεί να σηκωθεί,
αγωνίζεται ο καημένος, με τις ώρες προσπαθεί.
Σκέφτεται πως η ζωή του έγινε μαρτυρική,
γίνεται η κατάσταση του κάθε μέρα πιο κακή.
Σκέφτεται τα περασμένα και θυμάται και συγκρίνει,
και το τέλος της ζωής του θα 'θελε την ώρα εκείνη.
«Χάρε, κάνε μου τη χάρη, μην τα παίρνεις τα παιδιά,
έλα, πάρε με εμένα, να με σώσεις μια βραδιά».
Βρέθηκε κοντά ο χάρος, πλησιάζει ελί τόπου.
«Ετοιμάσου να σε πάρω» λέει του φτωχού ανθρώπου.
«Μα σε φώναξα, καλέ μου, ένα χέρι να μου δώσεις,
για να σηκωθώ από χάμω, όχι να με θανατώσεις».

* Από μύθο του Αισώπου είναι το θέμα.

Το γαϊδουροσυνέδριο

Οι γαϊδάροι εμαζευτήκαν σε συνέδριο μια φορά
γιατ' ήθελαν να ξεκάνουν το φτωχό το σαμάρι.
Γιατί σιάζει τα σαμάρια και τα βάζουν οι γαϊδάροι
και σηκώνουνε στην πλάτη καβαλάρηδες και βάρη.
Σαν σκοτώσουν τον τεχνίτη που τα σιάζει τα σαμάρια
δεν θα βάζουν τα φορτία σε γαϊδάρους και μουλάρια.
Εσηκώθη τελευταία ένας γαϊδαρός σοφός,
γερασμένος, κουρασμένος και μ' ελαττωμένο φως.
«Αδελφοί μου, αυτό που λέτε πρέπει να εξεταστεί,
για να δοίμε αυτή τη λύση αν την κρίνομε σωστή.
Τούτος δώ που τα σαμάρια μας τα κάνει εφαρμοστά,
δεν πληγώνουνε στη ράχη, είναι ίσια και σωστά.
Τι θα γίνει, αν τον τεχνίτη βγάλομε από τη μέση,
κι ένας ατζαμής τεχνίτης πάρει τη δική του θέση;
Ατζαμίστικα σαμάρια θα μας βάζουνε στην πλάτη,
και θα είμαστε, οι καημένοι, πάντοτε πληγές γεμάτοι».

Ποντικοσυνέδριο

Συνέδριο οι ποντικοί κάνανε κάποια μέρα,
πώς ν' αντιμετωπίσουνε ταν γάτων την φροξέρα.
Και γνώμες ανταλλάσσανε να βρούνε κάποια λύση,
κάθε διανοούμενος έβγαινε να μιλήσει
Εσκέφτηκαν να βάλουνε κουνδούνια εις τους γάτους
να τους ακούνε από μακριά πριν κτάσουνε κοντά τους
έτσι το αποφάσισε η ποντικοπαρέα
και τη θεώρησαν σωστή ετούτη την ιδέα.
Γιατί από απόσταση τους γάτους θα ακοΐνε
κι αυτοί θα προλαβαΐνουνε να πάνε να κρυφτούνε.
Την ώρα που στον ύπνο της θα βρίσχεται η γάτα
θα της περάσουν στο λαϊμό κουνδούνι σαν γραβάτα.
Μα ένας γέρος ποντικός που έκοψε ο νους του
είπε στους άλλους ποντικούς τους προβληματισμούς του:
«Ετούτη την αποστολή, ποιοι θα τηνε δεχτούνε;
που οι γάτες κι άμα κοιμηθούν, φόβο πολύ σκορπούνε;»

Τα ύστερα του λιονταριού *

Το περήφανο λιοντάρι, έτσι που το θέλει η φύση,
έφτασε στα ύστερά του κι έπεσε για να ψοφήσει.
Ότι γεννιέται στη ζωή, μια μέρα θα πεθάνει,
η φύση έτσι θέλησε κι εξαίρεση δεν κάνει.
Μα για σκεφτήτε το λοιπόν, το φοβερό λιοντάρι
ψιλό γαϊζί το πήρανε ακόμα κι οι γαϊδάροι!!
Επάνω του εστήσανε χορό δυο λαγουδίνες
κι ο γαϊδαρός στη μύτη του έκανε καβαλίνες.
Το γυροτριγυρίζανε μύγες εκατοντάδες
και δυο τραγιά, ειρηνικά, του κάνανε καντάδες.
Ο λέοντας εσκέφτετο την έρημή του τύχη,
άχρηστο ειν' το πόδι του, το δόντι και το νύχι.
«Τι να το κάνω, μια ζωή κι αν ήμουνα λιοντάρι,
ειδέ πως εκατάντησα, με χέζουν οι γαϊδάροι!

* Θέμα από τους μύθους του Λισάπου.

Γαρουφαλιά και κάκτος

Ο κάκτος και η γαρουφαλιά κοντά ήταν φηφωμένα
κι ήθελε ανωτερότητα να δείξει το καθένα.
Ο κάκτος εκορδώνονταν, λέει τα πάντα αντέχει,
θα ξεραθεί η γαρουφαλιά φροντίδες αν δεν έχει.
Μα λέει κι η γαρουφαλιά, λιγάκι τσαντισμένη:
«Έχω αξιώσεις στη ζωή, είμαι εξευγενισμένη.
Εγώ προσφέρω, φίλε μου, λουλούδια μυρισμένα,
και δε σε λογαριάζουνε στον κόσμο σαν εμένα.
Τα άνθη μου προσφέρονται σε πλουμιστά καλάθια
κι είναι γεμάτα μυρωδιές μα συ κάνεις αγκάθια.

Ασφένταμος και καρυδιά

Η καρυδιά κι ασφένταμος ιπρόμετρο αγαπούνε,
άμα βρεθούνε και κοντά, συχνά τα συζητούνε.
Ο ασφένταμος της καρυδιάς είπε πως τη μισούνε
γιατί όσοι κι αν περάσουνε τήνε πετροβολούνε.
Μα λέει και η καρυδιά. «Στον κόσμο αυτό συμβαίνει,
γίνονται στόχος των κακών οι διακεκριμένοι.
Εσύ που είσαι ασήμαντος, πέτρα δε σου πετούνε,
ούτε προσφέρεις τίποτα ούτε και σου ζητούνε.
Εκείνος που έχει στη ζωή έντονη παρουσία,
σ' αυτόν παντού και πάντοτε δίνουνε σημασία.
Άλλοι τονε θαυμάζουνε, άλλοι τονε φθονούνε,
μα τ' άκαρπα δεντρά ποτέ, δεν τα πετροβολούνε».

Ο αδιάβαστος πρίγκιπας

Ο πρίγκιπας Γεώργιος ευρέθη κάποια ώρα
σε μια περιοδεία του εις των Σαρακίων την Χώρα.
Στο τελωνείο είχανε ένα Ζερβό τελώνη,

σε μια στιγμή ο πρίγκιπας τονέ κοντροσιώνει.
Τη μόρφωσή του, του Ζερβού, θέλει να δοκιμάσει
και κάνει μια ερώτηση απάντηση να πιάσει:

- Γνωρίζεις, κύριε Ζερβέ, που είναι η Ρουμανία;
(Μα κι ο Ζερβός ερώτηση κάνει κι εκείνος μία:)
- Την ξέρεις τη Χιλιμουδού*, Μεγαλειότητά μοι;
- Το όνομα Χιλιμουδού δεν τ' άκουσα ποτέ μου.
- Να μάθεις τη Χιλιμουδού, είν' υποχρέωσή σου,
γιατ' είναι στο βασιλείο και στη διοίκησή σου.

Η Ρουμανία, αν ήτανε εις το βασίλειό μου
σίγουρα θα την είχα 'γω εις το θυμητικό μου.
Έτσι ο τελώνης τελικά ευρέθη διαβασμένος
μα ο πρίγκιπας αδιάβαστος ήτανε ο καημένος.

* Χιλιμουδού = Χωριό του Νομού Χανίων.

Η υπόδειξη του γέρο

Τους γέρους κάποια εποχή σ' ένα γκρεμνό επετούσαν
όταν εκαταπέφτανε στα υστερνά που ζούσαν.
Το γέρο τον ετύλιζε σε μια παλιοκουβέρτα,
ένας του γιος και στο γκρεμνό πήγαινε και τον πέτα.
Μα ένας γέρος μια φορά θέλησε να υποδείξει
εις το παιδί του τη μισή κουβέρτα να κρατήσει.
«Κρίμα είναι, γιέ μου, ολόκληρη κουβέρτα να πετάξεις,
κάλιο να κόψεις τη μισή και να τήνε φυλάξεις.
Σε φτάνει μόνο η μισή να κάμεις τη δουλειά σου,
στην άλλη να τυλίξουνε κι εσένα τα παιδιά σου».
Εσυνειδητοποίησε τι πήγαινε να κάνει,
ο γιος και τον πατέρα του στην αγκαλιά τον βάνει.
«Πατέρα που με γέννησες και μέ 'κανες μεγάλο,
πώς μπόρεσα μες στο μυαλό τέτοιο κακό να βάλω;
Ένα μαχαίρι πιο καλά θα μπήξω στην καρδιά μου.
Το ίδιο θα μου κάνανε κι εμένα τα παιδιά μου».
Αυτό το περιστατικό εγέννηκεν αιτία
και δεν εξαναγίνηκε μια τέτοια αμαρτία.

Η δικαιοσύνη του Τζανότι*

Έναν καιρό δυο φραμελιές σε κάποια επαρχία,
μεγάλο μίσος είχανε κι ήτανε κι αναρχία.
Η μία ισχυρότερη ήταν από την άλλη
και της προκάλεσε ζημιά πάρα πολύ μεγάλη.
Τα σπίτια και τις φάμπρικες εκάψαν των ανθρώπων
και των εκάμανε καζο, πολύ με κάθε τρόπο.
Μα τότε στο νομό Χανιώ ήρθανε οι Ταλιάνοι
και ο Τζανότι στα Σφακιά την ενταξία κάνει.
Επήγανε κι εδώσανε μήνυση στο Τζανότι,
αυτοί που εξημίωσε η φραμέλια η πρώτη.
Έβαλε και πληρώσανε για τούτη την αιτία
και με μουλάρια πήγανε λάδι εφτά φορτία.
Μα ο πατέρας εκείνου που πήρε το λαδάκι,
εχρώστικε στο Δημόσιο ένα ενταλματάκι.
Του φώναξαν οι Ιταλοί να πάει να πληρώσει,
μα το Τζανότι έσπεισε να τον ενημερώσει.
- Πέντ' εξ' αδέρφια είμαστε κι ότι μ' αναλογήσει,
θα το πληρώσω πρόθυμα, δίκαια είναι λύση
- Βρε κατεργάρη άνθρωπε, σαν έπαιρνες το λάδι,
δεν είπες για τ' αδέρφια σου εκείνο δα το βγάδυ.
Πλήρωσε δα το ένταλμα κι αντίρρηση μη φέρνεις
και να 'σαι ίσιος άνθρωπος, αν δίνεις και αν παίρνεις.

* Ιταλός αξιωματικός όταν, αρχές του αιώνα ήτανε οι Ιταλοί στο Ν. Χανίων.

Ο ρατσισμός του χωριού

Και ο Γιάννης και ο Γιώργης τ' αγαπούνε το κρασάκι,
και το θέλαν όσο άλλοι θέλουν το κρυό νεράκι.
Μα 'ναι ο Γιάννης φτωχολάκι και ο Γιώργης νοικοκύρης,
και ο ρατσισμός του κόσμου φτάνει μέχρι το ποτήρι.
Τότε που μεθεί ο Γιώργης κάνει και παρανομίες
όμως, λένε: «ο κυρ Γιώργης είναι πάλι σ' ευθυμίες».
Άμα τύχει να μεθύσει το Γιαννάκι, το καημένο
λένε: «το τρελό-Γιαννάκι πάλι είναι μεθυσμένο».
Κάθε τρέλα, κάθε λάθος, αναλόγως ποιος το κάνει,
μειωμένο ή αυξημένο εις τ' αυτιά του κόσμου φτάνει.

Ο σκύλος του χότζα...

Ο χότζας εδικάζετο με την κατηγορία
πως το σκυλί του δάγκασε στο πόδι μια κυρία.
Μα φανταστείτε στο σκαμνί του κατηγορουμένου,
αυτού του χότζα τη μορφή, του διανοουμένου.
«Μα σεβαστοί μου δικαστές, πως με κατηγορούνε;
Τόσο μεγάλα ψέματα να λένε πως μπορούνε;
Πρώτον, εμένα ο σκύλος μου είν' αλισσοδεμένος,
είναι πολύ ευγενικός και καλαναθρεμμένος.
Δεύτερο, απ' το στόμα του του πέσανε τα δόντια
και είναι άρωστος πολύ, δε στέκεται στα πόδια.
Τρίτο, δεν έχω εγώ σκυλί και πως να τη δαγκάσει;
ποιος είναι αυτός ο δικαστής όπου θα με δικάσει;
Μα και αν είχα εγώ σκυλί, αυτό θα προτιμούσε,
όχι να την εδάγκανε μα να τήνε τριλούσε.

Αν δεν θέλεις, δεν μπορείς

Είς την πόλη κάποια μέρα ήρθε ένας χοιρικός,
στους καθηγητές επέγγε να τους δει προσοπικώς.
Για το Γιάννη και το Μάρκο ήθελε πολύ να μάθει,
είναι και τα δυο παιδιά του κι όνειρα για κείνα πλάθει.
Και του είπαν πως ο Γιάννης είναι ένα καλό κοπέλι,
θα μπορούσε να προκόψει μα εκείνος δεν το θέλει.
Έξυπνος, όλα τα νιώθει, μα αν θέλει να σπουδάξει,
πρέπει και χαρτί να πιάνει και να μπαίνει και στην τάξη.
«Για τον Μάρκο τον καημένο θα μπορούσαμε να πούμε,
την προσπάθεια που κάνει, όλοι μας την εκτιμούμε.
Όμως πράμα δεν κερδίζει κι όσο θέλει ας διαβάξει.
Αφού πράμα δεν θυμάται, άδικα που κοπιάζει».
Για να προκόψει στη ζωή, κάθε καλό κοπέλι,
δε φτάνει μόνο να μπορεί, μα πρέπει και να θέλει.

Με του γέρο το τομάρι...

Μια πανέμορφη κοπέλα, μια ξανθιά γαλανομάτα,
μόλις δεκαοχτώ Μαΐων, εσφύζε ζωή και νιάτα.
Είχε ανέχεια μεγάλη του μπαμπά το σπιτικό
και σκληρή ζωή περνούσε, το καμμένο θηλυκό.
Την επάντρεψε ο μπαμπάς της μ' ένα πλούσιο ξεκουτιάρη,
φόρτωσαν της δεκαοχτάρας τον εβδομηνταπεντάρη.
Μια της φίλη, της κοπέλας, έλεγε της κάποια μέρα:
- Θα μπορούσες να τον έχεις και λαππού, όχι πατέρα.
Κακομοίρα, σε λυπάμαι πού 'γραφε το τυχερό σου,
μ' ένα γέρο ξεκουτιάρη να περάσεις τον καιρό σου.
- Τον καιρό του θα περάσει μόνο εκείνος μετά μένα,
γιατί τα πολλά ψωμιά του ήδη τα 'χει φραγωμένα.
Μα σαν θα πεθάνει εκείνος θα 'χω 'γω πολύ καιρό
κι όλες τις προϋποθέσεις τη ζωή για να χαρώ.
Θα 'μαι νέα και ωραία κι επί πλέον πλούσια χήρα
και δε θα το μετανιώνω γέρον άντρα πως επήρα.

Πρόβλεπε και προλάβαινε

Ένας νεαρός λεβέντης αγαπούσε τα πιοτά
κι έφθειρε και την υγεία του και πετούσε και λεφτά.
Μα με τον καιρό ο φίλος, ο καλός μας, δυστυχώς
εκατάληξε μια μέρα αρρωστιάρας και φτωχός.
Όλοι που τον εγνωρίζαν τον εκρίναν αυστηρά
κι ελέγαν πως μονάχος του έφτασε στη συμφορά.
Ένας ηλικιωμένος πάντα μίλαγε καλά,
μα τα έξυπνά του λόγια, του τα λέγανε τρελά.
Έλεγε για τιμότη και για ευσυνειδησία,
όλοι ν' αγαπούν το δίκιο κι ό,τι λέει η εκκλησία.
Έλεγε για την υγεία του ο καθένας να φροντίζει,
προπαντός τον εαυτό του να τότε περιορίζει.
Να μην κάνει καταχρήσεις, ηθικές και υλικές,
έτσι θα τις αποφεύγει και τις ώρες τις κακές.
Του κορμού την κάθε αρρώστια πιο καλά να προλαμβάνεις
παρά να ταλαιπωρείσαι θεραπεία να της κάνεις.
Ανάδυνα κι ανέκοπα κι ανέξοδα προσέχεις
και μήτε πόνοις δεν τραβιάς και στους γιατρούς
δεν τρέχεις.

Ἡ γέρος, ἡ γερός

Μια λέξη με δυο συλλαβές τηνε ρυθμίζει ο τόνος
κι αλλάζει θέση ο τόνος της σαν προχωρήσει ο χρόνος.
Σαν είσαι νιος κι απέραστος κι όμορφο παλιγκάρι,
είσαι «γερός» κι απάνω σου φωλεύει κάθε χάρη.
Σε σκέφτονται, σε σέβονται σου δίνουν σημασία.
Τα νιάτα ανεκτίμητη είναι περιοσιά.
Σαν είσαι «γέρος» δεν ακούς, δεν βλέπεις, δεν αντέχεις,
σε φαρμακεία και γιατρούς όλη την ώρα τρέχεις.
Κρατούνε μιαν αναλαμπή τα έρημα τα νιάτα,
σαν θα τα χάσει ο άνθρωπος ετότες εχτιμά τα.
Αδύνατο ή σπάνιο να 'σαι γερός και γέρος.
Όλο σιμώνει ο καιρός να πας σε άλλο μέρος.

Εξυπνάδα;

Τότε που με τους κασιμάδες τις εφτάχχανε τις στράτες,
δούλεψε 'να σπινεργείο κάποιι δώδεκα εργάτες.
Με τα ποδια τους πηγαίναν εις τον χώρο της δουλειάς τους
και μαζί τους σε δοχεία κράταγαν τα φαγητά τους.
Κάθιζαν μαζί και τρώγαν πεινασμένοι, κοιρασμένοι,
με χοχλιούς, κουκιά και χόρτα γευματιζάν οι καμμένοι.
Ήταν δύσκολα τα χρόνια και δουλεύανε σκληρά
και καλό φαΐ ετρώγαν κάθε μήνα μια φορά.
Απ' τους δώδεκα ο ένας είχε σύστημα δικό του,
κάθε μέρα τελευταίος έβγαζε το φαγητό του.
Μ' από τα φαγητά των άλλων ήσαν ήδη χορτασμένοι
και πολλές φορές συνέβη το φαΐ του να του μένει.
Πίσω τό 'παιρνε το βράδυ και στο σπίτι το δειπνούσε
και το σύστημά του, ο φίλος, εξυπνάδα το περνούσε.

Η εφαρμογή των νόμων

Έβγαλ' ένας καταφερτζής μια σύνταξη μεγάλη,
με δίχως δικαιώματα μπόρεσε να τη βγάλει.
Είπαμε πως δεν ήτανε αυτό δικαίωμά του
μα κείνος τα κατάφερε και το 'χε καύχημά του.
Έβαλε κι ένα φτωχάκι πάνω απ' το δικαίωμά του
τρία τέσσερα αρνάκια, έγραψε εις τ' όνομά του.
Τρία τέσσερα αρνάκια, ήτανε πανωγραμμένα
μα «ο καλός συνταξιούχος» τ'ά 'χε καλομετρημένα.
Και με τις επιδοτήσεις, με τα τρία αρνάκια αυτά
θε' να πάρει από το κράτος περισσότερα λεφτά.
Έκανε παρατηρήσεις αγανάκτηση γεμάτος,
γιατί αυτά τα τρία αρνάκια το φτωχαίνονε το κράτος.
Μ' άδικες χοντρές συντάξεις ένα κράτος δεν φτωχαίνει,
γιατί οι καταφερτζήδες, να τις παίρνουνε τυχαίνει.

Δεν τον άφησε το δέντρο να δει το δάσος

Ήταν ένας οικολόγος που τα δάση αγαπούσε,
όταν ήτανε στο δάσος, στα ουράνια πετούσε.
Εκαμάριωνε τα δέντρα σαν να τά 'χεν αδερφάκια
και ενόμιζε για κείνον κελαιΐδοΐσαν τα πουλάκια.
Του παινούσαν ένα δάσος κι ήθελε να τ' απολαύσει
και του 'δώσαν οδηγίες από που και πως θα φτάσει.
Με τα πόδια του επήγε κι έφτασε ως εκεί με κόπο.
μα ένα μεγάλο δέντρο έκρυβε όλο τον τόπο.
Και δεν μπόρεσε ο φίλος, που 'ν' το δάσος να το δει
γιατί το μεγάλο δέντρο τό 'χε κρύψει δηλαδή.
Γύρισε άπραχτος οπίσω, από το βουνό που βγήκε,
κι ήταν καταλυπημένος που το δάσος δεν το βρήκε.
Είδε κείνος ένα πεύκο, μα του φάνη μοναχό,
μα το δάσος το μεγάλο δεν το είδε, δυστυχώς.

Το μυαλό των ανθρώπων και των βοδιών η δύναμη

Δυο βόδια όπου είχαν δύναμη τρομαχτική.
Τα 'χε ένα κακαντράκι, τά 'ξεπε στην ζευγική.
Δύναμη πολύ στο σώμα έχουνε τα ζευτικά,
μα ο άνθρωπος δυνάμεις έχει αυτός πνευματικά.
Και τα πιάνει τα καημένα και τα βάζει στο ζυγό
και του σέρνουνε τ' αλέτρι με το βήμια τους τ' αγρό.
Κι έβγαξε από το γώμια το επιλογημένο στάφι
με των δυο βοδιών τον κόπο, με το κλασικό ζευγάρι.
Στο αλέτρι, στο αλώνι, με των δυο βοδιών τον κόπο,
έβγαζαν ψαμί ετότες που δεν είχαν άλλο τρόπο.
Τα χτυπούσαν και τους λέγαν: «ίω γειά σας, ιω γειά σας,
να σοδέφομε το πράμα κι ούλα τ' άχυρα δικά σας».
Έτσι κάνουνε, περίποι, οι άνθρωποι τους ανθρώπους
και τους δίνουν ψυχουλάκια από τους δικούς τους κόπους.

Παρωπίδες

Στη φάμπρικα εβάζανε άλογα και μουλάρια
και τις αλέθαν τις ελιές και βγάζανε τα λάδια.
Για να γυρίζουνε καλά τους βάζαν παρωπίδα,
από κομμάτι τενεκέ η και προβιά από γίδα.
Ολιμερίς γυρίζανε τα ζώα τα καημένα,
τα πόδια τους ελεύθερα, τα μάτια τους δεμένα.
Μα όπως εγυρίζανε στις φάμπρικας τη στρώση,
πολύ συχνά τους δίνανε και ξύλο μία δόση.
Μα και ανθρωποι βρισκονται με τα δεμένα μάτια
κι αυτοί που τους «δουλεύουνε» σηκώνουνε παλάτια.

Οι δυο φίλοι

Εις το δάσος μια αρκούδα είδανε δύο παιδιά,
τό 'να πρόλαβε και βγήκε πάνω στη βελανιδιά.
Δεν επρόλαβε το άλλο. Τι να κάνει το καιημένο;
Έπεσε αμέσως κάτω κι έκανε το πεθαμένο.
Ήξερε πως η αρκούδα δεν το προτιμια το πτιόγια
και γι' αυτό τον πεθαμένο έκανε πάνω στο χόμια.
Επλησίασε κοντά του η πελώρια αρκούδα
και στο πρόσωπό του λίγο μίμισε με τη μουσούδα.
Έτσι πίστεψε η αρκούδα ότι είχε πια πεθάνει,
αφού ούτε άχνα βγάζει, ούτε κίνηση δεν κάνει.
Άμα έφυγε η αρκούδα ήρθε τ' άλλο το παιδί,
από τη βελανιδιά του, για το φίλο του να δει.
– Είδα 'γώ πως η αρκούδα επιθύρισε στ' αυτί σου,
είπε σου για ποια αιτία εσεβάσθη τη ζωή σου;
– Μού 'πε πως ο φίλος πάντα, πρέπει εμπιστοσύνη νά 'χει
και στις δύσκολες τις ώρες να μη σου γυρίζει ράχη.
Αν οι δυο μας στην αρκούδα ήθελες ν' αντισταθούμε,
με τις πέτρες και τα ξύλα σίγουρα θε 'να σωθούμε.
Αφού μ' άφησε μονάχο διάλεξα αυτό τον τρόπο
και ευτυχώς λοιπόν για μένα, που επέτυχε το κόλπο.

Ο «καλός» χτίστης

Ένας χτίστης παινευόταν για την «ίριστη» δουλειά του,
«δεν υπήρχαν άλλα χέρια σαν τα χέρια τα δικά του».
Τόσο όμορφα που χτίζει και με τόση μαστοριά,
στα Χανιά δεν είναι άλλος, ούτε σ' όλα τα χωριά.
Έδειχνε και ένα σπίτι που το είχε αυτός χτισμένο,
«ως την τέλειωση του κόσμου είν' αυτό προορισμένο».
Μα την ώρα που παινούσε του σπιτιού την αντοχή,
έπεσαν οι τοίχοι κάτω, από μια φιλή βροχή.
Όμως έλεγε και πάλι πως γι' αυτό το χαλασμό,
φταίει το κακό το μάτι κι εβλαστήμα το θαυμό.

Η καλή πλέχτρα

Μια κυρία εκρατούσε ένα όμορφο πλεχτό
κι έλεγε και πιο ωραία ότι κάνει απ' αυτό.
Έλεγε πως βγάζει πλέξεις και πως έχει φαντασία
και πως από το βελόνι έκανε περιουσία.
Μα σαν είπε μια γυναίκα νά 'δινε παραγγελία
δεν εδέχτη να την πάρει η γυναίκα η γελοία.
Γιατί, όπως αποδείχτη, όλα τα 'λεγε στο βρόντο
και δεν ήξερε καθόλου να περάσει έναν πόντο.

Διαφορετικό ειδικό βάρος

Είναι και πέτρα μια οκά και πέτρα ένα δράμι,
είναι και πέτρα πιο μικρή από κουκί σισάμι.

Είναι και πέτρα που βαρεί πολλές χιλιάδες τόνους
και κάθεται στη θέση της πολλές χιλιάδες χρόνους.

Έτσι 'ναι διαφορετικό το βάρος στους ανθρώπους
και διαφέρουν στη μορφή, στη γνώση και στους τρόπους.

Όπως το εξετάζομε το βάρος στον καθένα
ένας βαρεί σαν εκατό και εκατό σαν ένα.

Ο γούμενος και ο κελάρης

Ένας κελάρης έλεγε ψέματα του γουιμένου,
για τις δαπάνες του κελιού, μηνός προηγουμένου.
Τον άφησε ο γούμενος κι αράδιασε καμπόσα,
τέτοια που έλεγε παλιά και του γουιμένου η γλώσσα.
Δεν άργησε ο γούμενος παίρνει κι αυτος το λόγο
και λέει του: «κελάρη μου, τέτοια εγώ δεν τρώγω.
Ετούτα τά 'λεγα και 'γω σαν ήμωνα κελάρης
και μην επιχειρείς λοιπόν τέτοια να μου πασάρεις.
Σαν φτάσεις γούμενος κι εσύ τη θέση μου να πάρεις
εύκολα δε θα σε γελά ο τοτινός κελάρης».

Το φτερωτό μυρμήγκι

Ένα μυρμήγκι, μια φορά, είχε φτερά κι επέτα
και δεν εκάθιζε στη γη στο χώμα ή στην πέτρα.
Στον ουρανό φτερογύριζε κι είχε υπεροψία
κι εκχάιζετο που τα φτερά του δίνανε αξία.
Από ψηλά τα κοίταζε τα άλλα μυρμηγκάκια,
και τὰ 'βλεπε «αφ' υψηλού», δεν είχαν φτερογιάκια.
Σαν τιποτένια τὰ 'βλεπε και σαν ταπεινωμένα,
γιατί επερπατούσανε με πόδια τα καημένα.
Μα αυτό που είχε τα φτερά έμελε να ψοφήσει,
τους ουρανοὺς και τη ζωή σύντομα θε 'ν' αφήσει.
Εκείνα τα χωρίς φτερά επρόκειτο να ζήσουν
και τη ζωή του είδους τους να τήνε συνεχίσουν.

Ο τεμπέλης ζευγάς

Ένας τεμπέλαφος ζευγάς ζητά τ' Αγίου χάρη
να βρέχει κάθε ταχυνή, να μην έχει ζευγάρι.
Όμως και δίχως τη βροχή, πάντα 'βρισκε αιτία
και το ζευγάρι απέφευγε σαν να 'ταν αμαρτία.
Την μια πονά στην κεφαλή, την άλλη στην κοιλιά του
και κάθε μέρα ακάμωτη άφηνε τη δουλειά του.
Μα και την άλλη τη φορά επόνιεν εις τα πόδια
κι όλο ξεκουραζότανε και κείνος και τα βόδια.
Μα όταν ήρθε ο καιρός και σόδευσαν οι άλλοι,
αυτός δεν είχε πια σπαρτά, ξεκούραση είχε πάλι.

Των ακριβών τα πράματα

Ο τσιγκούνις ο καημένος που λυπάται και να φάει,
άμα πιάσει κάνα φράγκο εις την τράπεζα το πάει.
Και προσπαθεί σε μια ζωή κομπόδεμα να κάνει,
κι άλλοι θα τα μασήσουνε τότε που θα πεθάνει.
Εκείνοι που τα βρίσκουνε μετά το θάνατό του,
έχουνε άλλο σύστημα, όχι σαν το δικό του.
Δε σκέφτονται πως είν' αυτά 80 χρόνων κόποι.
«Των ακριβών τα πράματα τα τρώνε οι χαροκόποι».

Όσα μοιάζουνε δεν είναι ίδια

Ήτανε δυο αδερφάκια που εμοιάζανε στην όψη,
μα το ένα από τα δύο δεν μπορούσε να προκόψει.
Έκανε λεφτά το άλλο, έκανε περιουσίες,
μα το πρώτο ήταν πρώτο μόνο στις ανοησίες.
Κι αν εμοιάζανε στην όψη, ήταν διαφορετικά,
ίσως τά 'γραφε η μοίρα στό 'να όλα τα κακά.
Κι αν εμοιάζανε στην όψη δεν εμοιάζαν στη ζωή.
Δεν εμοιάζανε καθόλου στων πραγμάτων την ροή.
Ότι λάμπει, ίσως μοιάζει, μα δεν είναι και χρυσό,
δεν το καθορίζει η-όψη της αξίας το ποσό.

Με τις χίλιες τσεκουριές

Εις το δάσος το μεγάλο είδα έναν ξυλοκόπο
κι έκοβε ένα πρινάρι με ιδρώτα και με κόπο.
Έδωσε με το τσεκούρι κάπου χίλιες τσεκουριές
κι έκανε κοπή στη ρίζα από όλες τις μεριές.
Τέλος έπεσε στο χώμα το μεγάλο εκείνο δέντρο,
όταν η κοπή της ρίζας εξεπέρασε το κέντρο.
Με την τσεκουριά την πρώτη ούτε με την υστερνή,
δεν εκόπηκε το δέντρο με τη ρίζα την τρανή.
Μα οι τσεκουριές οι χίλιες που χτυπήσαν το δεντρό,
τον εκόψανε στο τέλος τον κορμό του το χοντρό.

Του φτωχού το δίκιο

Δε βρίσκει δίκιο ο φτωχός, κι αν τ'όχει θα το χάσει,
αυτοί που έχουν τα πολλά το δίκιο του θα φάσι.
Οι πλούσιοι τα κερδίζουνε κι όσα δε δικαιούνται,
πολλοί τους καλοπιάνουνε και άλλοι τους φοβούνται.
Μα η φωνή του του φτωχού στον ουρανό δε φτάνει,
δεν τον ακούει ο Θεός, το δίκιο του το χάνει.
Πάντα του ζει στην αδικία και πάντα υστερείται,
και φυσικό του φαίνεται πως πάντα θα αδικείται.
Κι αν δικαιούται και πολλά μπορεί να πάρει λίγα,
«στο κρέας το αδύνατο πάντα καθίζει η μύγα».

Κάθε καινούργιος και χειρότερος

Εβγήκε ένας βασιλιάς λαγούς να κινηγήσει
και βρέθηκε στην εξοχή σ' ένα ερημοκλήσι.
Μέσα προσεύχεται μια γριά κι άκουσε που μιλούσε,
για τη ζωή του βασιλιά θερμοπαρακαλούσε.
Σε λίγη ώρα απ' το ναό η χωρική πορίζει
κι ο βασιλιάς τηνε ρωτά που δεν τότε γνωρίζει.
- Την ώρα που προσεύχουσουν, εις το Θεό, γιαγιά μου,
έτυχε και τα λόγια σου εφτάσανε στ' αυτιά μου.
Τόσο πολύ τον αγαπάς λοιπόν, τον βασιλιά σου,
όπου προσεύχεσαι γι' αυτόν, όπως για τα παιδιά σου;
- Τότε που ήμωνα παιδί, ο βασιλιάς που ζούσε
ήτανε τύραννος σκληρός και μας ετιθαινούσε.
Όταν επέθανε αυτός και ήρθε ένας άλλος,
είδα πως ήτανε κι αυτός τύραννος πιο μεγάλος.
Κι ο δεύτερος σαν πέθανε όλοι αφχαριστήθηκαν,
που ένα τέτοιο τύραννο τον εξεφορτωθήκαν.
Μα δεν εκράτησε πολύ η ευχαριστήσή τους,
ο τρίτος δυσκολότερη έκανε τη ζωή τους.
Ο τρίτος σαν επέθανε ήρθε ο τωρινός μας,
κι απ' όσους εγνωρίσαμε είν' ο χειρότερός μας.
Από την πείρα σκέφτομαι: και τούτος σαν πεθάνει
θα έρθει πιο χειρότερος κι όλους θα μας ξεκάνει.

Όσο κοιμάται ο αγρότης...

Όλοι οι εργαζόμενοι συνέλευση εκάμια,
για να το συζητήσουνε μαζί το κάθε πράμα.
Διαβάζουνε κατάλογο για τους αντιπροσώπους
και δεν ευχήκανε κοντά των αγροτών τσ' ανθρώπους.
Και είπεν ένας σύνεδρος: «σ' ένα δέντρο από κάτω
τον αντιπρόσωπό τωνε, τον είδα κι εκοιμάτο.
Σαν θέλετε θα πάω εγώ και θα τότε ξυπνήσω
και πως τον εξητήσετε θα τον πληροφορήσω.
Πρόεδρος της συνέλευσης ήταν ένας «μεγάλος»
και λέει τον ψιθυριστά να μην ακούει άλλος.
«Ως που να βρίσκεται αυτός ο φίλος κοιμισμένος,
ο άλλος κόσμος πιο καλά βρίσκεται βολεμένος!»

Κακία

Ο βασιλιάς για πέφδικες και για λαγούς εβγήκε,
μα εκινδύνεψε πολύ στο δάσος που εμπήκε.
Επίθεση του κάνανε τρεις λύκοι πεινασμένοι
«βροῦθεια!» εφώναζε, σισιμό δεν περμιώνει.
Δυο κυνηγοί τον άκουσαν κι ήρθαν και τον εσώσαν,
σε τρία δευτερόλεπτα τους λύκους εσκοτώσαν.
Είπεν ο Γιάννης πως αυτός εσκοτώσε τους λύκους
κι ότι τους πυροβόλησε μέσα απ' τους ερίκους.
Όμως κι ο Τάσος, φίλε μου, κι εκείνος επιμένει,
πως είν' από τα χέρια του οι λύκοι σκοτωμένοι.
Ο βασιλιάς εμίλησε στους κυνηγούς και λέει,
ότι σε κείνους το χρωστά αν ζει κι αν αναπνέει.
«Εγώ σε σας τηνε χρωστώ, φίλοι μου τη ζωή μου,
τόχα για μιαν ανταμοιβή είν' υποχρέωσή μου.
Τον Τάσο που αγωνίστηκε, τον είδα γω κι εκείνο,
όμως το Γιάννη πιο πολύ σωτήρα μου τον κρίνω.
Ότι ζητήσει, πρόθυμα, θα δώσω εις τον Τάσο,
όμως του Γιάννη το ποσό θα το διπλασιάσω».
«Σ' εμέ, μεγαλειότατε, τό 'να μου μάτι βγάλε.
Του Γιάννη βγάλε και τα δυο, αφέντη μας μεγάλε!»

Του χότζα ο φούρνος

Ο χότζας φούρνο έσιαζε ν' αρχίσει να ζυμώνει
κι αμέσως κατακράνουνε για γνώμες οι γειτόνοι.
«Πορόφουρνο ανατολικό» ακούει από τον πρώτο,
ο δεύτερος, μ' επιμονή, το θέλει από το νότο.
Ο τρίτος θέλει το Βορά κι ο τέταρτος τη δύση,
μα όλους είν' αδύνατο να τους ευχαριστήσει.
Κ' αυτός ο τετραπέρατος έξυπνη σκέψη κάνει,
πάνω σε τέσσερις τροχούς το φούρνο τονε βάνει.
Όποιος περάσει από 'κει, ότι υποστηρίζει,
ο φούρνος είναι στους τροχούς κι εκεί τότε γυρίζει.

Για το καπίκι

Ο χότζας πρέφα έπαιζε κι ήταν συνηθισμένος
τις περισσότερες φορές να φεύγει κερδισμένος.
Και μπροκλαβάδες έπαιζε, έπαιζε και σεριπέτια,
τα έξοδα του ρεφενέ κι ολόκληρα ραέτια.
Μια μέρα με το γάϊδαρο επήγε στο ντουκιάνι
γιατί πονούν τα πόδια του και τσαγκαριού δε βάνει.
Μόλις εμπήκε κι έκασε στο πράσινο τραπέζι
του κάνουν την ερώτηση τον γάϊδαρό αν παίζει.
Ο χότζας υπολόγισε πως θα κερδίσει πάλι
κι εδέχτηκε την πρόταση με προθυμιά μεγάλη.
Πάει του χότζα το χαρτί, φαίνεται, έχει γούφι,
μ' ένα καπίκι κέρδιζε ολόκληρο γαϊδούρι.
Οι άλλοι θέλουνε πολλά κι αυτός ένα καπίκι
και παίρνει τους εις το μεζέ και στο μασκαραλίκι:
«Πρέπει να συμφωνήσετε ποιος από σας θα χάσει
μα 'μένα το γαϊδούρι μου αφεντη δεν αλλάσσει»
Όμως σε μια κακή παιξιά ο χότζας μπαίνει μέσα,
γιατί ο δίμυρος Βαλές ποτέ δεν έχει μπέσα.
Εξαναμτήκε τρεις φορές, και πια δεν έχει γούφι.
Για το καπίκι έχασε ο χότζας το γαϊδούρι.

Η πραγματική μητέρα

Δυο γυναίκες μια φορά,
που είχαν κι οι δυο μωρά,
εις το ίδιο κρεβατάκι
έμειναν ένα βραδάκι.
Όμως το πρωί η μια
είδε που έπαθε ζημιά.
Το παιδί της, το καημένο,
είδε που ήταν πεθαμένο.
Το παιδί της άλλης παίρνει
και στο μέρος της το φέρνει.
Η μάνα η πραγματική
βέβαια το διεκδικεί,
μα η στρίγκλα δεν τ' αφήνει
στη μαμά του δεν το δίνει.
Πήγανε στο Σολωμώντα
τού 'πανε τα γεγονότα
και εκείνος ο σοφός
πού 'ρχνε στα σκότη φως,
λέει: «Άστε τα γινάτια.
Θα το κάνω δυο κομμάτια.
Κάθε μια σας το μισό της
και θα το κρατά δικό της».
Η πραγματική μαμά
είπε ότι προτιμά
να γλιτώσει το παιδί της
κι ας μην είναι και μαζί της.
Προπαντός μην το σκοτώσουν
και στην ξένη ας το δώσουν.
Έτσι μ' αυτήν την πονηριά
ευρήκανε με σιγουριά,
ποιας μάνας ήταν το παιδί
κι αυτή το πήρε δηλαδή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Πρόλογος	7
Τα δυο Κυταρισσάκια	9
Η λεία και η γουρούνα	10
Μόνο με τίμο ιθώτα	11
Του γοτσα ο γάϊδαρος	12
Ο ξεπιεμένος νοικοκύρης	13
Το κουνούπι και το βόδι	14
Ψέμα στο φέμα	15
Εμμeseη απόπειση	16
Κάθομαι και με προσβάλεις	17
Οι εκλογές των ζώων	18
Η καρδιά της μάνας	19
Η σαύλα και τα γατάκια	20
Γονική αγάπη	21
Το πάθημα μιας νοικοκυράς	22
Το κρυμμένο χρυσάφι	23
Τα κοντοχωριανάκια	24
Το σαλιγκάκι και το γεράκι	25
Οι αγάριστοι κισσοί	26
Τα βοιβάλια και τα βατράχια	27
Ο ποντικός δεν τρώει στη φάβα	28
Ο «κολυπητής»	29
Η ωραία λαγονίδια	30
Η μοβόρα ζουρίδα	31
Οι πέτρες του χαλόσπιτου	32
Ο νοικοκύρης του χωριού	33
Η σπάταλη γυναίκα	34
Ο άτυχος	35
Η δύναμη του πλούτου	36
Όταν φταιει η κεφαλή	37
Τα θεεφτάκια αρνά	38
Η μεστωμένη κυρία	39
Ο φόβος του λιονταριού	40
Η στοργή της γαϊδουρίτσας	41

Η κακούργα πεθερά	42
Το φιλιδάκι και το κοριτσάκι	43
Ο πατέρας μου είναι σαμαράς... ..	44
Η γιαγιά δε θέλει μέλι	45
Το φιλοκυβερνητικό χωριατάκι	46
«Δυο λεπτά πριν...»	47
Ο λιγός και η χελώνα	49
Η δύναμη της καισουνας	50
Το ξύλο της μητρογιάς	51
Τα σάπια μήλα	52
Ο φαροζητιάνος	53
Ο κοιμπάρος ο βουλευτής	54
Ο ευτυχής πατέρας	55
Δίχως πιστούσια, δίχως πόδια... ..	56
Τα δίχτυα της ομορφιάς	57
Ο ίσιος δρόμος	58
Το χορτασμένο ριζάκι	59
Ο ζητιάνος	60
Το κλεμμένο ξυπνητήρι	61
Οι φάρσες έχουνε συνέπειες	62
Το κακοσκαμμένο χωράφι	63
Το καιγατζίδικο σκυλάκι	64
Η αντιμετώπιση της συμφοράς	65
Ο όφις και ο καβρός	66
Η νηστεία του φτωχού	67
Τα δίχτυα του νόμου	68
Το αυθαίρετο του φτωχού	69
Το χρωστόύσε στο ντύσιμο	70
Πρώτα σώσε με... ..	71
Ό,τι έχει ο καθένας δίνει	72
«Δε μιλά σε μιάς»	73
Η προσφορά της τυφλής	74
Τα προσωπικά πάθη	75
Κόψε την κεφαλή σου	76
Για τον ψύλλο το πάπλωμα	77
Λαγός στη φτέρη	78
Οι εξουσίες	79

Ο χάρος και ο γέρος	80
Το γαϊδουροσιννέδριο	81
Ποντικοσιννέδριο	82
Τα έστερα του λιονταριού	83
Γαρυφαλιά και κάπτος	84
Ασφένταμιος και καρδιά	85
Ο Αδιαβίαστος πριγκιπας	86
Η υποδειξη του γέρο	87
Η δικαιοσύνη του Τζανουτι	88
Ο φατσισμός του χωριού	89
Ο σκύλος του χότζα	90
Αν δεν θέλεις, δεν μπορείς	91
Με τον γέρο το τομάρι	92
Πρόβλεπε και προλάβαινε	93
Η γέρος, ή γερός	94
Εξαιτιάει	95
Η εφαρμογή των νόμων	96
Δεν τον άφησε το δέντρο να δει το δασος	97
Το μυαλό των ανθρώπων και των βοδιών η δύναμη	98
Παρωπίδες	99
Οι δυο φίλοι	100
Ο «καλός» χτίστης	101
Η καλή πλέχτρα	102
Διαφορετικό ειδικό βάρος	103
Ο γούμενος και ο κελάρης	104
Το φτερωτό μυρμηγκι	105
Ο τεμπέλης ζευγάς	106
Των ακριβών τα πράματα	107
Όσα μοιάζουνε δεν είναι ίδια	108
Με τις χίλιες τσεκουριες	109
Του φτωχού το δικιο	110
Κάθε καινούργιος και χειρότερος	111
Όσο κοιμάται ο αγρότης	112
Κακία	113
Του χότζα ο φρούνος	114
Για το καπίκι	115
Η πραγματική μητέρα	116